

kulutuksesta 64,050 markkaa, vesimittarien vuokria 36,300 markkaa, vesimaksuja hevosaltaista 2,100 markkaa, korotusta myöhästyneestä vedenkulutusmaksujen suorituksesta 1,000 markkaa, maanvuokria 175 markkaa, voittoa johtotöistä 20,000 markkaa sekä lainavaroja uutis- ja uudistustöihin yhteensä 393,050 markkaa.

C. Muut asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin kirjoitettujen, joulukuun 31 päivänä 1909 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ¹⁾ sekä siinä yhteydessä rahatoimikamarin kirjelmää sanotun kuukauden 28 päivästä, jossa kirjelmässä kamari esitti poistettaviksi erinäiset sille lähetetyt asiat, päätti ²⁾ valtuusto seuraavat mainitussa luettelossa olevat asiat poistettaviksi diarista, nimittäin:

Ratkaisemattomat asiat.

maistraatin heinäkuun 1 päivänä 1903 valtuustolle lähettämän kirjelmän venäläisen piiri-insinöörihallituksen hoidossa oleviin kiinteistöihin kuuluvain katuosain korjaamisesta;

kaupunkien yleisen paloapuyhtiön johtokunnan tekemän, helmikuun 23 päivänä 1904 valtuustolle saapuneen esityksen huoneisiin sijoitettujen sähkövalojohtojen katsastusta koskevasta asiasta;

maistraatin toukokuun 13 päivänä 1904 valtuustolle lähettämän kirjelmän kaupungin tilintarkastajain antamine kertomuksineen;

rahatoimikamarin helmikuun 6 päivänä 1906 valtuustolle lähettämän kirjelmän ynnä Helsingin sairaskodin johtokunnan hakemuksen vuokravapauden myöntämisestä Eläintarhan huvilalle n:o 6;

Suomen voimistelu- ja urheiluliiton Helsingin piirin marraskuun 26 päivänä 1906 tekemän anomuksen erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä urheilun edistämiseksi paikkakunnalla; sekä

nuorten naisten kristillisen yhdistyksen helmikuun 18 päivänä 1907 tekemän anomuksen maksuttoman tontin saamisesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 14 päivänä 1909 oli palauttanut ³⁾ kysymyksen kortteleille n:oille 180, 182, 183 ja 185 heinäkuun 24 päivänä 1902 vahvistetun rakennusjärjestyksen 8 §:n muuttamisesta asiaa varten asettamaansa valiokuntaan, antoi ⁴⁾ valiokunta uuden esityksen asiasta.

Korttelien n:oien 180, 182, 183 ja 185 rakennusjärjestyksen 8 §:n muutos.

Terveydenhoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta esitti ⁵⁾ mainittu valiokunta vihdoin, että kaupunginvaltuusto päättäisi ryhtyä toimiin edellä mainitun pykälän muuttamiseksi seuraavaksi:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 11 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 116 ja 117. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 15 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 29 §.

Asuinrakennuksen saa rakentaa korkeintaan kolmikerroksisen.

Tätä ennen teetetyssä asuinrakennuksessa saa kellari- tai ullakkokerroksen sisustaa asuinhuoneiksi suorittamalla asianomaisesta tontista sellaisen lisämaksun kuin rahatoimikamari tehdystä pyynnöstä katsoo kohtuulliseksi määrätä.

Tämän valiokunnan esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä elokuun 27 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 6 päivänä vahvistanut edellä kerrotun ehdotuksen puheenalaisen pykälän muuttamiseksi.

VI kaupungin-
osan erään osan
voimassa ole-
van rakennus-
järjestyksen 3
ja 5 §:n muutos.

Kirjelmässä ³⁾ toukokuun 6 päivältä mainitsi rahatoimikamari kaupungin rakennustarkastajan kamarille huomauttaneen, että heinäkuun 15 päivänä 1908 annettu rakennusjärjestys sille VI kaupungin-osan alueelle, jota rajoittavat Laivurin-, Tehtaan-, Perämiehen- ja Hernesaarenkatu sekä Speranskitie, oli laadittu siinä mielessä, että meren rannalle saataisiin huvilakaupunki, johon yksityiset voisivat verraten halvalla rakennuttaa itselleen hupaisia, enintään kahden perheen asuttavia yksityistaloja, ja tätä silmällä pitäen oli tämä kaupunginosa erittäin huolellisesti suunniteltu, niin että siitä, oikein rakennettuna, vastaisuudessa voisi tulla kaupungin kaunistus. Kun kuitenkin mainittu rakennusjärjestys osin epäselvine ja osin risti-riitaisine määräyksineen teki tyhjäksi kaiken sen huolellisen työn, mikä oli kaupunginasemakaavaan pantu ja toinen, nelikerroksinen vuokrakasarmi toisensa jälkeen kohosi tällä huvila-alueella, rakennusten katselmusmiesten, maistraatin tai kuvernöörin voimatta estää tätä turmelustyötä, joka olisi pilaava tämän kaupunginosa, oli rakennustarkastaja ehdottanut ryhdyttäväksi erikoisiin toimenpiteisiin mainittujen epäkohtain poistamiseksi.

Tämän johdosta oli rahatoimikamari antanut asettamansa komitean tehtäväksi käsitellä kysymystä eräiden edellä mainitun rakennusjärjestyksen pykäläin uudistamisesta, minkä jälkeen komitea oli laatinut seuraavan ehdotuksen rakennusjärjestyksen 3 ja 5 §:n muuttamiseksi toisin kuuluviksi:

3 §.

Asuinrakennuksen saa tontille sijoittaa joko erilliseksi vähintään 4 metrin päähän viereisten tonttien rajoista taikka myös jonkun viereisen tontin rajalle, kuitenkin niin, että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä tila on jätettävä rakennuksen ja muiden viereisten tonttien välille.

5 §.

Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 9,5 metriä, luettuna siitä maasta, jolla rakennus on, ulkomuurin yläreunaan. Katonharjan saa sijoittaa enintään 6 metriä ylemmäksi sanottua korkeutta.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 29 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 23 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

Kaltevalla maalla otetaan keskikorkeus.

Asuinrakennuksessa ei saa olla enempää kuin 3 kerrosta. Kellari ja ullakko, johon tulisijalla varustettuja tai varustamattomia asuinhuoneita on laitettu, luetaan kerrokseksi.

Hankittuaan asiasta kaupunginasemakaava-toimikunnan ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot esitti kamari, että kaupunginvaltuusto k. senaatilta hankkisi sellaisen muutoksen puheenalaisen rakennusjärjestyksen 3 ja 5 §:ään, kuin komitea oli ehdottanut.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Sittemmin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä marraskuun 12 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen lokakuun 27 päivänä vahvistanut kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen edellä mainittujen pykäläin muuttamiseksi toisin kuu-
luviksi.

Kirjelmässä 3) marraskuun 17 päivältä ilmoitti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston tiedoksi että, sittenkun kamari valtuuston marraskuun 9 päivänä 1909 asiasta tekemän päätöksen 4) johdosta oli k. senaattiin tehnyt valituksen läänin kuvernöörin edellisen loka-kuun 16 päivänä antamasta päätöksestä, joka koski piirustusten vahvistamista merikapteeni Chr. Jacobsenin omistamille asuntoton-
teille n:oille 34 d ja 34 e Tehtaankadun varrelle kortteliin n:o 220 VI kaupunginosaan tehtävää uutisrakennusta varten, joiden piirustusten mukaan mainittu rakennus tulisi vastoin eräälle osalle mainittua kaupunginosa heinäkuun 15 päivänä 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 3 §:n säännöstä sijoitettavaksi aivan tonttien rajalinjaan yleistä tietä vasten, oli senaatti elokuun 19 päivänä 1910 antamallaan päätöksellä jättänyt asian kuvernöörin päätöksen
varaan.

Ilmoitus k. senaatin päätöksestä eräissä rakennusasiassa.

Maistraatin vaatimaksi lausunnoksi kauppiaiden A. Westbergin ja Hj. Wallgrenin tekemästä anomuksesta saada yhteenrakentaa korttelissa n:o 89 sijaitsevat Ison Robertinkadun tontit n:ot 18 ja 20 päätti 5) kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun hakemukseen.

Lausunto tonttien yhteenrakentamisasiasta.

Maistraatin vaadittua lausuntoja tonttien halkomisilupaa tarkoittavista hakemuksista puolsi kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin, joita olivat tehneet:

Lausuntoja tonttien halkomisasioista.

aktiebolaget J. D. Stenberg & söner 6) korttelissa n:o 296 Näkin-
kujan varrella sijaitsevaan tehdastonttiin n:o 7 nähden, sillä ehdolla

1) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 28 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 37 §. —
3) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 20 §. — 4) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 117. — 5) Valt.
pöytäk. syysk. 13 p. 19 §. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 9 §.

että tontin itäisen rajalinjan vierellä sijaitsevan Näkinkujan osan tasoittamista ei saa vaatia, ennenkuin kaupunki on katsonut etunsa mukaiseksi ryhtyä tuollaiseen tasoitukseen;

aktiebolaget Fortuna ¹⁾ korttelissa n:o 368 sijaitsevaan Fredriksperinkadun tonttiin n:o 11 nähden; sekä

aktiebolaget Parkgatan 5 ²⁾ korttelissa n:o 135 sijaitsevaan Puistokadun tonttiin n:o 3 nähden.

Pitennetty
tonttien raken-
nusaika.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto pitennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen:

kesäkuun 1 päivään 1911:

asunto-osakeyhtiö Aallottarelle ³⁾ korttelissa n:o 122 sijaitsevaan Hernesaarenskadun tonttiin n:o 17 nähden; ja

lakitieteenkandidaatti L. Hjeltille ⁴⁾ korttelissa n:o 149 sijaitsevaan Luotsikadun tonttiin n:o 12 nähden;

kesäkuun 1 päivään 1912:

asunto-osakeyhtiö Aallottarelle ³⁾ korttelissa n:o 122 sijaitsevaan Hernesaarenskadun tonttiin n:o 15 nähden; ja

rakennusmestari J. L. Rinne-vainajan konkurssipesälle ⁵⁾ korttelissa n:o 146 sijaitsevaan Laivastokadun tonttiin n:o 14 nähden;

1912 vuoden loppuun:

työmies J. G. Gustafssonille ⁶⁾ korttelissa n:o 377 sijaitsevaan Siuntionkadun tonttiin n:o 3 nähden;

huhtikuun 16 päivään 1913:

perustuslailliselle työväenyhdistykselle ⁷⁾ korttelissa n:o 411 sijaitsevaan Hietaniemenkadun tonttiin n:o 6 nähden; sekä

1914 vuoden loppuun:

senaatin ylimääräiselle kopistille A. Juseliukselle ⁸⁾ korttelissa n:o 285 sijaitsevaan Pääskylänkadun tonttiin n:o 5 nähden.

Kysymys eläke-
edun varaami-
sesta kaupun-
gin virka- ja
palvelusmie-
hille.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 20 päivänä 1903 oli antanut ⁹⁾ erikoisvaliokunnan toimeksi edelleen valmistella kysymystä eläkkeen antamisesta kaupungin virkamiehille, antoi valiokunta, jonka seuraavan helmikuun 3 päivänä valitussa jäsenistössä sillä välin oli tapahtunut melko suuria muutoksia, valtuustolle mietinnön ¹⁰⁾ asiasta. Mietinnössään valiokunta m. m. lausui, että valiokunta eläkejärjestelmää valitessaan ja eläkekysymyksen periaatteelliseen ratkaisuun nähden vastakkaisiin suuntiin käyviä mielipiteitä harkitessaan oli yhtynyt maistraatin kirjelmässä marraskuun 17 päivältä 1902 esitettyihin näkökohtiin. Niinkuin maistraatti

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 4 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 23 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 25 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 28 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 22 §. — ⁷⁾ Valt.

pöytäk. toukok. 26 p. 49 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 24 §. — ⁹⁾ Ks. 1903 vuod. kert. siv. I. 96 ja seur. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36.

ja erinäiset kaupungin hallituslaitokset olivat huomauttaneet, olisi 1896 vuoden valiokunnan ehdottama menettelytapa epäedullinen niille virkamiehille, jotka jo olivat ehtineet korkeanlaiseen ikään, ja niinmuodoin kaupungillekin, jonka tietenkin olisi otettava osaa ehdotuksen mukaan eläke-edun perustuksena olevain vuosimaksujen suorittamiseen. Erittäin täytyi tätä 1896 vuoden valiokunnan ehdottamaa eläkemuotoa pitää epäsoveliaana raastuvanoikeuden jäsenille ja syyttäjistöön kuuluville virkamiehille sitä perinpohjaista muutosta silmällä pitäen, minkä vastainen oikeudenkäyntilaitoksen uudistus oli aikaansaava kaupungin tuomioistuin- ja syyttäjistölaitoksessa. Tämän johdosta ja syistä, joita maistraatti ja raastuvanoikeus olivat tässä asiassa esittäneet, ei valiokunta ollut tahtonut puoltaa vuonna 1896 ehdotettua laajempaa ja jäykkään muotoon puettua eläkejärjestystä, vaan yhtyi siihen käsitykseen, että olisi asianmukaisinta, että eläkemäärät ja muut ehdot tarkemmin vahvistettaisiin eläkerahasäännössä ja siihen kuuluvassa ohjesäännössä sekä että eläkkeitten maksamiseen tarpeelliset määrärahaerät vuosittain pantaisiin kaupungin menosääntöön.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan olisi jokainen kaupungin palveluksessa oleva, kaupunginvaltuuston erittäin vahvistamalle eläkerahasäännölle otettu virkailija määrättyjen ikä- ja virkavuosien kuluttua saapa eläkettä eläkerahasäännössä vahvistetun määrän. Eläkeoikeutta ei kuitenkaan näyttänyt olevan myönnettävä satunnaisien toimien ja tehtävien sekä sivutoimien hoitajille, vaan ainoastaan sellaisten virkain pitäjille, jotka pitemmän aikaa olivat kunnalle tarpeellisia ja joita sentähden täytyi pitää vakinaisina ja jotka virat sen ohessa olivat laadultaan niin laajat, että asianomaiset virkamiehet niistä saivat pääasiallisen tehtävänsä ja toimeentulonsa. Vakinaisen käsitteeseen nähden oli kuitenkin huomattava, että niidenkin henkilöjen, joilla oli ajan puolesta rajoitettu ja uuden vaalin varassa oleva toimi, samoin kuin niidenkin, jotka oli asetettu määrätyn irtisanomisajan ehdolla, oli katsottava olevan kunnan vakinaisessa palveluksessa sekä tämän johdosta eläkeoikeutettuja. Valiokunnan ehdotusta ei sovellettaisi ainoastaan kaupungin virkamiehiin, vaan kunnan palvelusmiehiinkin, joille valiokunnan mielestä oli samoista syistä kuin virkamiehillekin myönnettävä tuollainen etu. Eläkkeenjärjestelyn ulkopuolelle sitä vastoin jäisivät sekä tilapäis- ja sivutoimien hoitajat että myös kunnan palveluksessa oleva ruumiillisen työn tekijäin luokkaan kuuluva lukuisa henkilökunta. Valiokunta oli nimittäin ollut sitä mieltä, että kysymys kunnan työntekijäin eläkkeestä oli valiokunnan ohjelman ulkopuolella ja kuului päiväjärjestyksessä olevaan työntekijäin vanhuuseläkkeitä koskevaan kysymykseen. Ehdotus ei myöskään käsittänyt kaupungin

poliisilaitoksen henkilökuntaa eikä kaupungin kansakoulujen opettajistoa. Kysymys poliisihenkilökunnan eläkkeistä oli jo aikaisemmin erityisillä, hallinnollista lainsäädäntötietä annetuilla määräyksillä järjestetty siten, että poliisipäällystölle ja miehistölle vakuutetut eläkkeet maksettiin valtiovaroista, ja kaupunkien kansakoulunopettajain eläkkeet oli niinkään, eduskunnan myötävaikutuksella, lainsäädäntötietä järjestetty siten, että valtio oli ottanut koko eläkelaitoksen huostaansa ja taataksensa sekä kaupungit suorittivat määrätyn apumaksun eläkkeitä varten. Eläkkeeseen oikeutettujen virkamiesten joukkoon oli valiokunta niinkään lukenut tšekäläisen ylemmän käsiammattilaiskoulun johtajan ja vakinaiset opettajat, jota koulua, vaikkei ollut välittömästi kunnan hallinnon alainen, kuitenkin, silmällä pitäen maamme käsiammattilaiskouluista voimassa olevia yleisiä määräyksiä, täytyi katsoa kunnalliseksi laitokseksi. Kun kuitenkin valtio taideteollisuuskeskuskouluun yhdistetyn ylemmän käsiammattilaiskoulun kannattamiseksi maksoi m. m. puolet koulun mahdollisesti eläkkeeseen oikeutettujen johtajan ja vakinaisten opettajain palkkauksesta, tulisi valiokunnan mielestä valtion myös samassa suhteessa ottaa osaa näiden virkailijain eläkkeen kustantamiseen. Siinä tapauksessa että valiokunnan ehdotus hyväksyttäisiin, näytti siis kaupunginviranomaisten olevan k. senaatille tehtävä mainittuun suuntaan käyvä esitys. Sitä vastoin oli valiokunta katsonut alempain käsiammattilaiskoulujen opettajat toistaiseksi olevan jätettävä eläkkeenjärjestelyn ulkopuolelle, koska näitä virkoja, semmoiseksi kuin nämä koulut nykyään olivat järjestetyt, täytyi pitää sivutoimina.

Edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti oli valiokunta laatinut ehdotuksen kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkerahasäännöksi. Tämän ehdotuksen mukaan, jota kaupunginvaltuusto voisi muuttaa ja täydentää, mikäli uusia kunnallisia virkoja menosääntöön pantiin taikka ennestään olevia lakkautettiin taikka muutettiin, oli kaupungin virka- ja palvelusmiehet yhteiskunnallisen ja virka-asemansa, palkkaetujensa ja muiden asiaan vaikuttavain seikkain nojalla luettu yhdeksään eri eläkeluokkaan. Eläkemäärät olisivat 7,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,200, 900 ja 600 markkaa vuodessa asianomaisissa luokissa.

Valiokunta ei ollut tahtonut ehdotukseensa ottaa sitä maistraatin puoltamaa, mutta meidän hallinto-oikeudessamme tähän asti vierasta periaatetta, että virkamies olisi ehdottomasti velvollinen määrättyyn ikään tultuaan eroamaan virasta. Valiokunta oli nimitäin sitä mieltä, että virasta eroaminen oli eläkejärjestelmän käytäntöön tultua järjestävä luonnollisella tavalla, vaikkei tuollaista pakollista määräystä ollutkaan.

Mitä eläkeiän alkamisaikaan tuli, oli valiokunnan mielestä valtion virkamiehiin nähden voimassa olevat määräykset pysyttävä, ja olisi tämä aika sen mukaisesti määrättävä 63 ikävuodeksi.

Senkin kysymyksen ratkaisemisessa, montako virkavuotta kaupungin palveluksessa oli vaadittava eläkerahasäännön mukaisen eläkemäärän saamiseksi, oli valiokunta yhtynyt siihen mielipiteeseen, että palvelusajan pituus olisi määrättävä 35 vuodeksi ja niin muodoin sovitettava sen mukaan mitä tähän nähden oli voimassa valtion siviilivirkamiehistä. Tässä olisi kuitenkin huomattava, että eräisiin kaupungin virkoihin tavallisesti ei voinut päästä, elleivät hakijat olleet käyttäneet useita vuosia säädettyjen opinnäytteiden suorittamiseen sekä kokemuksen saavuttamiseen tuomarintoimessa ja muun valmistuksen hankkimiseen, jota vastoin useimpiin virkoihin ei vaadittu sellaista valmistavaa virantoimitusta. Tämän johdosta valiokunta ehdotti, että ensinmainittuun luokkaan kuuluvat virkamiehet, nimittäin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenet, ensimmäinen kaupunginlääkäri ja kaupungin sairaalain ylilääkärit, saisivat eläkettä vahvistetun määrän oltuaan 30 vuotta kaupungin palveluksessa. — Kaupungin palveluksessa olevista henkilöistä kykenivät sairaanhoitajat sekä palolaitoksen ylemmät ja alemmat virkailijat rasittavan ja kuluttavan virantoimituksensa johdosta harvoin pysymään virassa niin kauan, kuin yleisten perusteiden mukaan olisi välttämätöntä eläkkeen saamiseksi. Oikeutta myöten näytti sentähden nämäkin luokat olevan asetettava erikoisasemaan eläkeoikeuteen nähden. Valiokunta oli tämän johdosta ehdottanut, että palomiehistö saisi eläkettä asianomaisissa luokissa säädetyn määrän 50 ikävuotta täytettyään sekä oltuaan kunnan palveluksessa 25 vuotta, ja että kaupungin palveluksessa olevat, eri luokkiin kuuluvat sairaanhoitajattaret ja houruinhoitajat saisivat eläkettä 50 vuoden ikään tultuaan ja 20 vuotta palveltuaan. — Kun voi sattua, että virkamies, joka myöhemmällä iällä oli tullut kaupungin palvelukseen, katsoi olevan syytä 63 vuotta täytettyään vähenevien ruumiin ja sielun voimain johdosta pyytää eroa virastaan, ennenkuin oli saavuttanut edellä täyden eläkkeen saamiseksi ehdotetun virkavuosimäärän, näytti kaupungin sekä oman etunsa vuoksi, jottei pakottaisi häntä sellaisissa oloissa pysymään virassa, että myös virkamiehen itsensä vuoksi olevan myönnettävä hänelle oikeus johonkin hänen virkavuosiaan vastaavaan osaan virasta tulevaa täyttä eläkettä, jolloin kuitenkin eläkkeen saamisen edellytykseksi olisi pantava jokin määrä virkavuosia kaupungin palveluksessa. Kun valiokunnan mielestä Ruotsissa tällaisessa tapauksessa voimassa olevat määräykset n. s. „vähennetystä eläkkeestä“ soveltuivat täälläkin, ehdotti valiokunta tässä kohden, että virkamies, joka oli saavuttanut täyttä

eläkettä varten säädetyt ikävuodet, mutta ei ollut erotessaan ollut kaupungin palveluksessa niin monta vuotta, kuin täyden eläkkeen saamiseksi vaadittiin, oikeutettaisiin, siinä tapauksessa ettei hänen palvelusaikansa ollut enempää kuin kymmenen vuotta lyhempi täyden eläkkeen saamiseen vaadittua aikaa, saamaan vähennetyn eläkkeen, joka olisi niin suuri osa täydestä eläkkeestä, kuin vastasi hänen virkavuosiensa yhteenlasketun luvun ja täyden eläkkeen saamiseen vaaditun vuosien luvun välistä suhdetta. — Valiokunta ei ollut tahtonut ulottaa kaupungin virka- ja palvelusmiesten yleisiä eläkeoikeuksia niin pitkälle, että he, niinkuin siviili- ja sotilasvirkakunnan virkamiehistä oli säädetty, saisivat eräitten perusteitten mukaan vähennetyn eläkkeen, jos ennen eläkeikään tuloaan kivuloisuuden tähden eroaisivat virasta. Ainoastaan siinä tapauksessa että eläkkeensaajan täytyisi ennen 63 vuoden ikää virantoimituksessa kohdanneen tapaturman aikaansaaman työkyvyttömyyden taikka toteensaatavasti virantoimituksessa saadun taudin johdosta erota virasta, oli hän saava vähennetyn eläkkeen, kuitenkin sillä ehdolla että olisi ollut vähintään 10 vuotta kaupungin palveluksessa. Jos virkavuosien luku vastamainitussa tapauksessa oli kymmentä vähempi, katsoi valiokunta kaupunginvaltuustolle olevan varattava oikeus määrätä oliko eläkettä maksettava ja minkä verran.

Virkavuosien laskemistapaan nähden oli valiokunnan mielestä kaupungin eläkkeensaajille kohtuuden mukaisesti myönnettävä oikeus siinä kohden lukea hyväkseen koko se aika, minkä hakija oli vakinaisessa taikka ylimääräisessä toimessa taikka erityisen määräyksen nojalla ollut kaupungin palveluksessa, kuitenkin sillä edellytyksellä että virantoimitus oli kestänyt vähintään kuukauden; ja olisi tämä noudatettavana siihen katsomatta, tuottaisiko virka tahi toimi ehdotuksen mukaan eläkeoikeuden vai ei.

Paitsi edellä kosketeltuja määräyksiä oli valiokunta ohjesääntöön pannut määräyksiä siitä, miten oli meneteltävä, kun eläkkeensaajalla oli useampia kunnan virkoja sekä kun hän valtiovaroista sai palkkaa, lakkautuspalkkaa tahi eläkettä, sekä miten palvelusajan vähennys oli luettava.

Virka- tai palvelusmiehen eläkeoikeuden muodollinen tutkiminen oli valiokunnan mielestä jätettävä kaupunginvaltuustolle, joka saisi asiasta vaatia lausuntoa siltä laitokselta, johon hakija oli kuulunut. Kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpano annettaisiin toimeksi maistraatille, jonka asiana olisi antaa eläkekirja asianomaiselle eläkkeensaajalle.

Lopuksi oli valiokunta katsonut tarpeelliseksi panna ohjesääntöön määräyksen, että eläke oli maksettava lähinnä sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin eläkkeensaaja erosi virasta, sekä että eläke oli kuukausittain maksettava asianomaisille.

Sen todennäköisen kustannusmäärän laskemista varten, minkä valiokunnan puoltama eläkejärjestely aiheuttaisi, oli valiokunta koonnut täydellisen tilastoaineiston kunnan virassa olevain henkilöiden iästä, virkavuosimäärästä kaupungin palveluksessa ja silloisesta toimesta. Tämä aineisto, jonka asiantunteva matemaatikko oli valiokunnalle järjestänyt ja vihdoin yhteensommitellut, käsitti 450 yksilöä, s. o. kaupungin kaikki ehdotuksen mukaan eläkettä saamaan oikeutetut virkailijat. Kun näiden ikäryhmitukseen oli vaikuttanut viime vuosina perustettujen uusien virastojen ja laitosten aikaansaama kunnallishallinnon henkilökunnan melko suuri lisääntyminen, minkä johdosta varsinkin nuorimmat ikäluokat olivat vahvasti karttuneet, ei kuitenkaan yhtenäistä ja luotettavaa tilastollista menettelytapaa kaupungille eläkkeistä koituvien menojen laskemiseksi voitu tällä pohjalla käyttää. Olojen tarkastelu osottikin, että eläkkeensaajain lukumäärä olisi alussa verraten paljon pienempi kuin kahden vuosikymmenen kuluttua, jolloin nuorempi virkailijajoukko joutuisi eläkeikään. Tähän katsoen oli valiokunta jakanut laskelmansa siten, että aluksi lähintä kymmenvuotiskautta 1911—20 varten oli vuosi vuodelta tutkittu, mihin määrään eläkkeet kulunkiarvioissa nousisivat, jos saavutettujen ikä- ja virkavuosien jälkeen eroaminen täydellä eläkkeellä olisi sääntönä ja olettaen ettei tuon ajanjakson kuluessa eläkkeensaajain keskuudessa tapahtuisi yhtään kuolemantapausta. Tämän laskelman tulos ilmeni seuraavista numeroiluista:

1911.....	Smk	9,100:—	1916.....	Smk	40,100:—
1912.....	„	11,500:—	1917.....	„	42,800:—
1913.....	„	17,000:—	1918.....	„	42,800:—
1914.....	„	29,000:—	1919.....	„	51,800:—
1915.....	„	39,200:—	1920.....	„	53,600:—

Tästä lähtien menoerä vuosittain lisääntyisi, kunnes lukuisat nuoremmat ryhmät olivat ehtineet vaikuttaa eläkkeenjärjestelyyn. Kustannuksen laskemiskoe todennäköisen kuolleisuuden nojalla koko virkakuntaa kohti sen nykyisessä kokoonpanossa oli tehty silmällä pitäen vuosia 1930 ja 1940, jonka viimeksi mainitun vuoden jälkeen jotenkin vakiintuneen tilan voisi katsoa alkaneen, ellei uusia ryhmiä tulisi lisää uusia virkoja perustettaessa. Näiden laskelmain tulos osotti:

vuodelta 1930	Smk	112,000:—
„ 1940	„	132,000:—

Kuitenkin oli huomattava, että todelliset kustannukset olisivat yllälaskettuja loppusummia melkoista pienemmät, koska laskelmissa ei ollut voitu panna huomiota siihen vaikutukseen, minkä kaupungin virasta eroaminen ennen eläkeoikeuksien saavuttamista saisi aikaan. — Jos kauan odotettu oikeudenkäyntiuudistus toteutettaisiin, poistuisi sen johdosta melkoinen osa kaupungin eläkekustannuksia.

Edellä esitetyt numeroluvut osottivat, että valiokunnan esittämän perusteiden mukaisen suoranaisen eläkkeenannon kustannukset olisivat verraten vähäiset eikä uudistuksen toteuttaminen menisi yli kaupungin voimain eikä liaksi rasittaisi sen rahasăäntöä. Valiokunta ei sentähden ollut epäillyt ehdottaa sellaisen järjestelmän toteuttamista, jonka mukaan eläke-etua saisi nauttia olematta velvollinen luovuttamaan palkastaan vuotuista eläkemaksua, näin sitä suuremmalla syyllä, kun sellaista maksua ei vaadittu valtion virkamiehiltä sekä velvoittaminen eläkemaksun suorittamiseen ehkä vaatisi korottamaan erinäisten vähäpalkkaisten viranpitäjän palkkausta.

Lopuksi valiokunta huomautti, että meillä valtio vanhemmista ajoista alkaen oli katsonut olevansa velvollinen pitämään huolta, että kaupunkien virkamiehet saisivat tavalla, joka tekisi heidät mielivallasta riippumattomiksi, taatuksi itselleen toimeentuloonsa riittävän palkan. Sitä varten oli erinäisillä säännöksillä ja käskeyillä määrätty, että kaupunkien palkkaussäännöt oli annettava hallituksen vahvistettaviksi. Mutta tämä koski ainoastaan sellaisia kunnan virkamiehiä, joiden oli katsottu hoitavan toimia valtiota varten, jota vastoin niiden virkamiesten palkkausta, jotka pitivät huolta kunnan omista yksityisistä asioista, ei tarvinnut hallituksen vahvistaa. Niinpä oli esimerkiksi Helsingin kaupungin palkkaussääntö k. senaatin vahvistama ainoastaan mikäli koski maistraatin ja raastuvanoikeuden puheenjohtajia, jäseniä ja notaareja, maistraatinsihteeriä, kaupunginviskaaleja, kaupunginvoutejä, kaupunginkamreeria, kaupunginkasööriä ja ensimmäistä kaupunginlääkäriä, kun taas muiden kunnan palveluksessa olevain henkilöiden palkka maksettiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Oli siis ratkaistava, oliko eläkejärjestely, ensinmainittuun luokkaan kuuluvia virkamiehiä koskevalta osaltaan, niinkuin heidän palkkaussääntönsäkin alistettava hallituksen vahvistettavaksi. Ruotsissa, missä sama kysymys oli ollut harkinnan alaisena, oli se mielihope päässyt valtaan, että tuollainen alistus oli tehtävä, ja tähän käsitykseen oli Helsingin kaupungin maistraattikin edellä mainitussa kirjelmässään yhtynyt. Valiokunnalla oli kuitenkin tästä kysymyksestä aivan päinvastainen käsitys. Koska tässä ei ollut tar-

koitus muuttaa voimassa olevaa palkkaussääntöä eikä järjestää palkkaetuja, vaan pikemmin taata palkan ohessa ilman vastiketta kaupungin virkamiehille erityinen etu, jota he eivät olleet aikaisemmin nauttineet, katsoi valiokunta, että edellä mainittuihin aikaisempiin säännöksiin, joiden mukaan erinäisten virkamiesten palkkoja koskevien kaupungin toimenpiteiden pätevyys oli hallituksen vahvistuksen varassa, ei ollut pantava laajempaa sisällystä kuin niiden sanamuoto ja tarkoitus osottivat, ja että mainitut säännökset eivät siis olleet nyt puheena olevaan tapaukseen soveltuvia. Näin ollen ei valiokunta ollut katsonut olevan syytä kannattaa maistraatin ehdotusta, että kaupunginvaltuuston päätös eläkeasiassa olisi, mikäli koski virkamiehiä, joiden palkkauksen k. senaatti oli vahvistanut, alistettava senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Edellä lausutun johdosta valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi edellä mainitut, valiokunnan kirjelmän oheiset ehdotukset 1:ksi Helsingin kaupungin palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteiksi, sekä 2:ksi kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkerahasäännöksi.

Kaupunginvaltuusto päätti 1) ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä hankkia rahatoimikamarin lausunnon asiasta.

Tämän johdosta antoi rahatoimikamari asiasta lausunnon 2), jossa teki erinäisiä muistutuksia valiokunnan edellä kerrottuja ehdotuksia vastaan. Ensinnäkin oli kamari sitä mieltä, että eläkeoikeus olisi ulotettava kaikkiin kaupungin palveluksessa oleviin virka- ja palvelusmiehiin, poliisikunnan jäseniä lukuunottamatta. Tämän ehdotuksensa tueksi kamari huomautti, että olisi kohtuutonta erottaa jotkin virkaryhmät eläkeoikeudesta sekä ettei ehdotettu järjestys mainittavasti lisäisi eläkeoikeutettujen lukua eikä sanottavasti korottaisi eläkkeisiin käytettäviä kaupungin menoja, jota paitsi siinä tapauksessa erikoinen eläkeoikeutettujen luettelo kävisi tarpeettomaksi.

Lisäksi oli rahatoimikamari sitä mieltä, että eläkemääräin laskemisen perusteisiin nähden eläkkeitä ei olisi luokitettava, vaan eläke laskettava määräprosenttein palkasta sekä täysi eläke tavallisesti oleva 60 % palkasta, kuitenkin niin että määrättäisiin eläkkeen ylärajaksi 6,000 markkaa ja alarajaksi 600 markkaa. Ylärajaa oli pidetty tarpeellisena, jotteivät kaupungin menot eläketarkoituksiin ylenmäärin kohoaisi ja koska 6,000 markan eläkettä joka tapauksessa täytyi pitää riittävänä. Alaraja taas oli ehdotettu sitä silmällä pitäen, että 600 markan määrä näytti vastaavan vähintä toimeentulosummaa, jota alemmaksi tuskin kävi meneminen. Niille harva-

1) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 16 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 43.

lukuisille virkamiehille, joilla oli virkasivutuloja, näytti eläke olevan määrättävä arvion mukaan laskettujen tulojen perustuksella. Siten saataisiin aikaan yhtenäinen, oikeudenmukainen ja kaikille yhdenlaatuinen eläkejärjestelmä. Sillä niin puolueettomasti ja kaikkia erilaisia asiaan vaikuttavia seikkoja silmällä pitäen kuin virka- ja palvelusmiesten luokitus toimitettaisiinkin, olisi se kuitenkin aina oleellisessa määrässä mielivaltainen, ja huomattavaa vääryyttä ehdottomasti synntyisi asianomaisten virkamiesten vaihtelevan ja usein tuskin keskenään vertailtavan toiminnan johdosta. Tätä valiokunnan luokitus-ehdotuskin todisti, siinä kun oli valaisevia esimerkkejä tähän nähden osotettavissa miltei jokaisessa eläkeluokassa. Muuten huomautettiin, että kaupunginvaltuusto vahvistaessaan asianomaisista toimista maksettavat palkat jo oli luokitellut henkilökunnan. Sen lisäksi niin virastomaisen mittakaavan käytäntöön ottamista, kuin valiokunta oli ehdottanut asianomaisten tointen kelpoisuusehtoihin sekä suoritettuihin ylempiin ja alempiin tutkintoihin nähden, ei kamari ollut voinut hyväksyä.

Mitä tuli täyden eläkkeen edellytyksenä olevan palvelusajan pituuteen ja virkavuosien lukuun, oli rahatoimikamarin mielestä rajat määrättävä 30 virka- ja 60 ikävuodeksi. Kamari ei nimittäin voinut pitää kaupungille edullisena 63 vuoden ikärajaa eikä sitä, että säättämällä 35 vuoden palvelusaika joko estettäisiin suurta osaa kaupungin virkamiehiä saamasta täyttä eläkettä taikka myös pakotettaisiin heidät tuollaisen eläkkeen saadakseen pysymään toimis- saan vastamainitun ikärajan yli. Täten myös tulisi poistetuksi se ilmeinen vääryys, että jotkut kaupungin virkamiehet — etusijassa maistraatissa ja raastuvanoikeudessa palvelevat — tulisivat eläkkeeseen nähden muita kaupungin toimihenkilöitä edullisempaan asemaan. Sitä vastoin oli kamari valiokunnan kanssa yhtä mieltä mikäli koski palolaitoksessa palvelevien henkilöiden samoin kuin myös sairaanhoitajarten ja houruinhoitajain palvelusaikaa ja ikärajaa.

Se seikka että useimmat kaupungin virkamiehet oli asetettu epämääräiseksi ajaksi kuuden kuukauden irtisanomisen ehdolla oli rahatoimikamarin mielestä sängen tärkeä eläkekysymystä ratkaistaessa. Sillä niin epävarmassa asemassa kuin suurin osa kunnallista virkamiehistöä siten oli, voi ehdotettu eläke jäädä vain näennäiseksi, elleivät asianomaiset virka- ja palvelusmiehet pääsisi osallisiksi eräistä eläke-eduista jo ennen mainittujen ajanmääräysten täyttymistäkin. Tällä huomautuksella ei rahatoimikamari ollut tahtonut edellyttää, että virkamiehiä irtisanottaisiin, elleivät he olleet osottautuneet toimiinsa kykenemättömiksi taikka tehneet törkeää virkavirhettä. Mutta se asianlaita kuitenkin pysyi kieltämättömänä, että

useimpain kunnan virkamiesten asema oli johonkin määrin epävarma ja viime kädessä riippuva kaupunginvaltuustossa kulloinkin vallitsevista virtauksista. Tähän nähden oli kamari katsonut olevan ehdottaminen eläkeohjesääntöön sellaista määräystä, että kaupungin virka- ja palvelusmiehet olivat oikeutetut, kun heidän täytyi näytetyn kivulloisuuden johdosta erota virasta taikka heidät omatta syyttänsä irtisanottiin, saamaan eläkettä 15 vuoden palvelusajalta 20 %, 20 vuoden palvelusajalta 30 % ja 25 vuoden palvelusajalta 40 % silloisista palkoistaan, ikäänsä katsomatta. Jos tämä ehdotus hyväksyttäisiin, kävisi n. s. alennettua eläkettä koskeva valiokunnan lausunto ja ehdotus tarpeettomaksi.

Edellä mainittu eläkejärjestelmä oli, huomautti rahatoimikamari, kaupungin virkamiehillekin tuntuvasti edullisempi sitä, mitä valiokunta oli katsonut voivansa ehdottaa. Kaupungin menot eläketarkeoituksiin tosin tuntuvasti lisääntyisivät, jos kamarin ehdotus otettaisiin huomioon. Missä määrin näin olisi oleva laita, ei ollut mahdollista todeta, kun puuttui luotettavaa tilastoaineistoa ja tämän tapaiset laskelmat tavallisesti antoivat sangen likimääräisiä tuloksia — mikä arvostelu soveltui valiokunnankin toimittamiin laskelmiin. Luultavasti kuitenkin kaupungin menot tähän tarkoitukseen nousisivat jonkin verran suuremmiksi valiokunnan laskemia määriä. Mutta tähän katsomatta ja kun maksettavat eläkemäärät eivät missään tapauksessa olleet huomattavia kaupungin menosääntöön verraten, oli kamari empimättä puoltanut ehdottamaansa eläkejärjestelmää.

Lopuksi rahatoimikamari ei sanonut havainneensa niin painavain syiden puoltavan valiokunnan ehdotusta täkäläisen ylemmän käsiammattilaiskoulun johtajan ja vakinaisten opettajain lukemisesta eläkeoikeutettuihin, että asian ratkaisu olisi saatettava vaaranalaiseksi tekemällä senaatille esitys eläkeapumaksun myöntämisestä.

Edellä lausutun nojalla rahatoimikamari esitti hyväksyttäväksi laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin vakinaisessa palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkkeiden perusteiksi.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainitulle valiokunnalle oli, ennenkuin valtuusto kävi kysymystä asiallisesti käsittelemään, suotava tilaisuus lausua mielensä rahatoimikamarin ehdotuksesta, ja sitä varten asia palautettiin valiokuntaan.

Kirjelmässä ²⁾ kesäkuun 4 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle Helsingin kaupungin kansakoulunopettajatarten eläkekomitean

Kysymys kaupungin kansakoulunopetta-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 50.

jiston eläke-
etujen paranta-
misesta.

maistraattiin antaman kirjelmän, jossa esitetyillä syillä anottiin kaupungin kansakoulujen naispuolisen opettajiston eläke-etujen parantamista.

Asiaa esiteltäessä lähetti 1) kaupunginvaltuusto sen lausunnon antamista varten rahatoimikamariin.

Rahatoimikamari antoi sitten valtuustolle kirjelmän 2) loka-kuun 20 päivältä, jossa kirjelmässä kamari, viitaten antamaansa lausuntoon 3) kysymyksestä, joka koski eläke-edun varaamista kaupungin virka- ja palvelusmiehille, huomautti, että kamari siinä oli tahallaan karttanut lausumasta mitään kaupungin kansakoulunopettajiston jäsenten eläkeoikeudesta. Kamarista oli nimittäin näyttänyt siltä, kuin olisi soveliainta ottaa puheenalainen asia käsiteltäväksi vasta sittenkun kaupunginvaltuusto oli tehnyt päätöksensä kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkeoikeutta ja eläkeperusteita koskevista asioista. Sittenkun nämä perustavaa merkitystä olevat kysymykset oli lopullisesti ratkaistu, olisi rahatoimikamari tekevä seikkaperäisen ehdotuksen esillä olevasta asiasta.

Valmistaakseen kaupunginvaltuustolle tilaisuutta katsauksen saamiseen eläkekysymykseen koko laajuudessaan ja saamaansa tehtävää täyttääkseen lähetti kamari kuitenkin jo nyt valtuustolle kaupungin kansakoulunopettajiston eläke-etujen parantamista koskevat painetut asiakirjat.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti 4) kaupunginvaltuusto sen panna pöydälle, kunnes kysymys eläkkeen myöntämisestä kaupungin muille virka- ja palvelusmiehille oli loppuun käsitelty.

Hallituksen
asettaminen
kaupungin
yleisiä töitä
varten sekä
rakennuskont-
torin uudesti-
järjestäminen.

Kirjelmässä 5) toukokuun 19 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutoskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean 6) kamarille antaman mietinnön hallituksen asettamisesta kaupungin yleisiä töitä varten.

Mainitussa mietinnössä huomautti komitea m. m., että se käsitellessään kysymystä kaupungin kunnallishallintoon tehtävistä muutoksista oli toiselta puolen pyrkinyt aikaansaamaan suurempaa yhdenmukaisuutta ja keskitystä kunnalliseen hallintokoneistoon ja toiselta puolen koettanut noudattaa sitä periaatetta, että sekä hallituksille että yksityisille virkamiehille olisi varattava työn suorituksessa mahdollisimman suuri vapaus siitä johtuvan suuremman vastuunalaisuuden yhteydessä. Alistamalla yhteisen hallituksen alaisiksi kaikki neviranomaiset ja lautakunnat, jotka teknilliseltä, rakennustaiteelliselta ja esteettiseltä kannalta tähän asti olivat käsitelleet kaupungin yleisiä

1) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 28 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 50. — 3) Ks. tätä kert. siv. 159 ja seur. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 17 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — 6) Ks. tätä kert. siv. 85.

töitä ja sen vastaista kehitystä koskevia kysymyksiä, saavutettaisiin toivottava ja kokemuksen tarpeelliseksi osottama keskitys näillä aloilla. Sellainen keskitys oli tässä tapauksessa sitä luonnollisempi ja tarpeellisempi, kun kaupungin yleisiin töihin nähden asianomaisten hallitusten ja lautakuntain toiminta kytkeytyi yhteen ja sen tähden perinpohjaista yhteistyötä täytyi saada toimeen, jos mieli saavuttaa yhdenmukaisuutta kunnallisessa toiminnassa tällä laajalla ja tärkeällä alalla. Näitä seikkoja silmällä pitäen oli komitea katsonut olevan ehdottaminen asetettavaksi uuden viranomaisen, kaupungin yleisten töiden hallituksen. Tämän hallituksen toimiala käsittäisi yleisesti katsoen rakennuskonttorin, puutarhalautakunnan, kaupunginasemakaava-toimikunnan, satamarakennus-valtuuskunnan ja osittain myös rahatoimikamarin työalat. Hallitukseen kuuluisi viisi jäsentä, joista kaupungininsinööri olisi itseoikeutettu puheenjohtaja. Muista jäsenistä olisi kaupunginvaltuuston valittava kolme kolmeksi vuodeksi ja näistä kukin eroaisi joka kolmas vuosi. Viidennen jäsenen rahatoimikamari valitsisi jäsenistään taikka kansliavirkamiehistään vuodeksi kerrallaan. Sen lisäksi olisi tarpeellinen luku varajäseniä, esimerkiksi kaksi kaupunginvaltuuston ja yksi rahatoimikamarin valittava. Suotava olisi, että hallitukseen valittaisiin esimerkiksi yksi arkkitehti, yksi insinööri ja kaksi liikemiestä. Hallitus olisi oikeutettava keskuudestaan valitsemaan varapuheenjohtajan. Kaupungininsinöörin ollessa pitemmän aikaa estettynä pitäisi työpäällikön astua jäseneksi hänen sijaansa, jotta hallituksella jäsentensä joukossa aina olisi yksi teknilliseen alaan perehtynyt henkilö. Hallitukseen asetettaisiin sihteeri, joka olisi velvollinen kokouksissa pitämään pöytäkirjaa sekä myös laatimaan hallituksen kirjelmät ja merkitsemään tulevat ja menevät asiat diareihin. Hallituksen kirjelmät allekirjoittaisi puheenjohtaja ja esittelevä osastopäällikkö sekä varmentaisi sihteeri. Asiain esittely hallituksen kokouksissa olisi eri osastopäällikköjen tehtävä. Näiden tulisi puheenjohtajalle antaa hallituksen kokouksissa käsiteltävään asiain luettelo ja siihen liittää lyhyt promemoria jokaisesta asiasta, ollen sitten kaupungininsinöörin tehtävä esityslista. Tietenkin tulisi hänen myös yksissä neuvoin kunkin osastopäällikön kanssa tarkastaa ja valmistella esiteltäviksi tulevat asiat. Lähemmät yksityisseitkat tässä kohden samoin kuin hallituksen johtosääntöehdotuksen valmistaminenkin olisi komitean mielestä jätettävä vastaisen hallituksen asiaksi.

Hallituksen tehtävistä ja toimivallasta komitea lausui, että sen toimena etusijassa tulisi olla asiain käsittely ja selvityksen hankkiminen sekä lausunnon antaminen kaikista niistä asioista, mitkä kaupunginvaltuusto, maistraatti, rahatoimikamari taikka jokin muu

viranomainen sille lähetti, sekä ehdotusten tekeminen sellaisissa asioissa, jotka hallituksen taikka rakennuskonttorin aloitteesta oli otettu päiväjärjestykseen. Sen ohessa tuli hallituksella olla oikeus itsenäisesti käsitellä ja ratkaista erinäisiä asioita, jotka kaupunginvaltuusto tai rahatoimikamari oli sen käsiteltäviksi antanut. Erit-täin tärkeä tehtävä olisi hallituksella kaupungin laajain uutisraken-nustöiden — huonerakennusten, silta- ja laiturirakennusten y. m. — pysyvällisenä rakennushallituksena, jotka työt vuosittain teetettiin rakennuskonttorin toimesta ja sen johdossa. Kaupungin hallinnossa oli muistutuksia tehty ei ainoastaan siihen seikkaan nähden, että uutisrakennustöitä varten myönnettyjä määrärahoja oli tuntuvasti yli-tetty, vaan senkin johdosta että eri rakennustoimikunnat hoitivat rakennusyrityksiä eri periaatteiden mukaan ja tuntuvasti vaihtelevin taloudellisin tuloksin. Saadaksean jonkin verran korjausta näihin oloihin oli kaupunginvaltuusto päättänyt että rakennuspiirustukset oli, ennenkuin yritystä ryhdyttiin toteuttamaan, kahdesti tarkastet-tava, sekä varannut tämän tarkastusoikeuden itselleen. Lienee kui-tenkin myönnettävä, että sellainen tehtävä tuskin soveltui niin mieslukuaiselle laitokselle kuin kaupunginvaltuusto oli ja että epäi-lemättä varmemmat tulokset ja tehokkaampi tarkastus saataisiin aikaan, jos sen luontoiset asiat voitaisiin jättää erityiselle hallituk-selle. Kaikki eri rakennusyrityksiä varten asetetut rakennustoimi-kunnat — nykyään niitä oli yhdeksän — lakkaisivat vähitellen ja kaupungin yleisten töiden hallitus ottaisi niiden tehtävät huolek-seen. Täten saavutettaisiin sekä teknilliseltä että taloudelliselta kannalta tarpeellinen suurempi keskitys ja yhtenäisyys kaupungin laajain ja erittäin kalliiden uutisrakennustöiden johdossa. — Työ-väenkysymyksissä, esimerkiksi työajan pituutta kunnan töissä, työpalkkoja, työehto- ja muita työsopimuksia koskevissa, saisi kaupungin yleisten töiden hallitus itsenäisesti päättää yhdessä kau-pungin teknillisten laitosten kanssa. Ainoastaan siinä tapauksessa että hallitusten jäsenten kesken syntyisi erimielisyyttä laajakan-toisissa kysymyksissä, olisi lopullinen ratkaisu jätettävä kaupungin-valtuustolle. — Hallituksen asiana tulisi niinkään olla ohjelman ja ajan vahvistaminen kaupungin kaduilla, niiden alla ja yleisillä paikoilla toimitettavia töitä varten sekä ilmoituksen tekeminen siitä maistraatille. Tässäkin kohden tulisi hallituksen toimia yksissä neu-voin kaupungin teknillisten laitosten kanssa siten, että ainoastaan kaupungin kaduilla ja niiden alla sekä yleisillä paikoilla teetetävät työt suorittaisi kaupungin rakennuskonttori, jota vastoin kaapelien ja johtojen laskeminen tehtyihin hautoihin olisi asianomaisten tek-nillisten laitosten asia. — Erikoisesti tärkeä olisi hallituksen tehtävä kaupungin yleisten töiden menoarvioiden käsittelyssä. Tietystikin

olisi hallituksen menoarvioehdotus, joka niinmuodoin käsittäisi kaikista yleisistä töistä arvioidut menot, lähetettävä määräajan kuluessa rahatoimikamariin, jotta kamari voisi sen tarkastaa tulo- ja menoarvioehdotusta käsitellessään. Mutta epäilemättä olisi erittäin tärkeää, että jokainen näistä huomattavista menoeristä olisi ennen rahatoimikamariin lähettämistä tarkastettu ja arvioitu ei ainoastaan niiden suurempaa taikka pienempää tarpeellisuutta silmällä pitäen, vaan myös huomioon ottamalla niiden suhteellinen arvo muihin menoeriin verraten.

Hallituksella olisi valta valita rakennuskonttorin ja kaupungin ainespihan virkamiehet ja palveluskunta, kuitenkin siten että kaupunginvaltuusto valitsisi kaupungininsinöörin ja rakennuskonttorin osastonpäälliköt hallituksen ehdotuksesta. Niinikään oikeutettaisiin hallitus vuosittain myöntämään virkavapautta konttorin virkamiehille ja palveluskunnalle, mikäli se harkitaan mahdolliseksi töiden tasaista kulkua haittaamatta.

Käsiteltävään asiain huomattavaan lukuun nähden pitäisi hallituksen kokoontua määrättyinä viikonpäivinä, ja hallituksen valituille jäsenille olisi, samoin kuin oli laita rahatoimikamarin jäsenten, annettava 20 markan korvaus kultakin kokoukselta.

Rakennuskonttori toimisi niiden tehtävään toimeenpanevana viranomaisena, mitkä kaupungin yleisten töiden hallitus voi sille antaa. Siihen nähden olisi konttori jaettava seuraaviin kuuteen eri osastoon: 1) katu-, lokaviemäri- ja laiturirakennusten osastoon, 2) talorakennusosastoon, 3) geodeettiosastoon, 4) kaupunginasema-kaavaosastoon, 5) kaupunginistutusten osastoon sekä 6) puhtaanapitolaitokseen. Näiden lisäksi olisi järjestettävä kaikille osastoille yhteinen 7) tililaitos- eli kirjanpito-osasto. Kaikki nämä osastot, joita itsekutakin johtaisi osastonpäällikkö, olisivat tosin kaupungin yleisten töiden hallituksen alaiset, mutta saisivat samalla jonkin verran itsenäisen aseman, niin että asianomaiset osastonpäälliköt oikeutettaisiin itsenäisesti järjestämään osastojensa suoritettavat työt, mutta velvoitettaisiin myös vastaamaan toimenpiteistään.

Niinkuin edellä on huomautettu, toimisi kaupungininsinööri kaupungin yleisten töiden hallituksen itseoikeutettuna puheenjohtajana ja valvoisi sen ohessa rakennuskonttorin päällikkönä konttorin töitä. Voisi näyttää siltä kuin tuollainen tehtävä menisi yli yhden henkilön voimain. Kaupungininsinöörinä tulisi hänen myös ottaa osaa terveydenhoitolautakunnan töihin. Sen lisäksi tulisi hänellä olla oikeus ottaa äänivaltaisena osaa rahatoimikamarin kokouksiin sekä olla velvollinen pyydettyänsä olemaan niissä saapuvilla eräitä asioita käsiteltäessä.

Kaikki osastonpäälliköt olisivat pääasiallisesti samassa asemassa ja saisivat yhtäläiset velvollisuudet ja oikeudet. Heidän samoin kuin rakennuskonttorinkin johtosääntö olisi hallituksen valmistettava. Kuitenkin oli komitea yleispiirtein osottanut heidän toimintansa. Katu-, laiturij- ja satamarakennusten osastoa johtaisi työpäällikkö. Kun työpäällikön tärkeimpänä tehtävänä edelleen olisi töiden valvominen työpaikoilla, ja kun kaupungininsinööri vastedes ei voisi käyttää suurinta osaa aikaansa töihin tällä alalla, sekä vihdoin siihen nähden että tämän osaston työt vastaisuudessa varmaankin lisääntyisivät, olisi tähän osastoon asetettava vakinaisesti palkattu osastonpäällikön apulainen. Talorakennusosaston päälliköksi tulisi kaupunginarkkitehti, ja tällekin osastolle olisi asetettava osastonpäällikön apulainen sekä ylimääräisiä avustavia arkkitehtejä. Tämän toimenpiteen tarpeellisuutta eivät perustelleet ainoastaan kaupungin melkoiset uutisrakennusyrietykset, sekä jo päätetyt että epäilemättä odotettavissa olevat, vaan sekin, että kaupunginarkkitehdille oli, samoin kuin työpäälliköllekin, valmistettava tilaisuus asianomaisilla rakennuspaikoilla yksityiskohtaisesti tarkastaa työn suoritusta. Geodeettiosastoa johtaisi, samoin kuin tähänkin asti, kaupungingeodeetti sekä puhtaanapitolaitosta puhtaanapitoinsinööri. Uusia osastoja rakennuskonttorissa olisivat kaupunginasemakaavaosasto ja kaupunginistutusten osasto. Ensimainittua näistä johtaisi kaupunginasemakaava-arkkitehti ja jälkimmäistä taas kaupunginpuutarhuri. Uusia virkoja ei kävisi tämän muutoksen johdosta tarpeelliseksi perustaa.

Yhtenä seurauksena näistä uudistuksista olisi, että kaupunginasemakaava-toimikunta, puutarhalautakunta ja satamarakennusvaltuuskunta lakkautettaisiin ja näiden lautakuntain toimet luovutettaisiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Semmoiseksi kuin tämän hallituksen kokoonpano edellytettiin, täytyi sen katsoa yhtä hyvin kuin kaupunginasemakaava-toimikunnan edustavan tarpeellisia tietoja kaupunginasemakaavaa koskevissa asioissa. Kaupunginasemakaava-arkkitehdin siirtäminen rakennuskonttoriin, jonka toiminta niin monessa kohdin koski kaupunginasemakaavan laajentamista, olisi epäilemättä aikaansaava toivotun keskityksen tällä alalla. Kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi annetun Töölön kaupunginosain uutisrakennusten julkisivujen tarkastuksen voisi hallitus vaikeudetta toimittaa, kun lisäksi otettiin huomioon, että rakennuskonttorissa palveli, paitsi kaupunginasemakaava-arkkitehtiä, muitakin näihin asioihin perehtyneitä virkamiehiä. — Satamarakennusvaltuuskunta, jonka toiminta oli ollut verraten tilapäistä laatua ja koskenut ainoastaan rajoitettua työalaa ja jonka kokoukset olivat olleet sangen harvalukuisia, voitaisiin niinkään hait-

toja syntymättä lakkauttaa ja sijaan panna hallitus. — Puutarhalautakuntakin lakkautettaisiin ja sen toimet ottaisi hallitus huolekseen. Ammattitietoja tällä alalla edustaisi samoin kuin tähänkin asti kaupunginpuutarhuri, ja edellyttää täytyi, että kaupungin yleisten töiden hallitus kykenisi tähän kuuluvia kysymyksiäkin arvostelemaan yhtä suurella asiantuntemuksella kuin puutarhalautakunta. Kaupunginistutuksia koskevat kysymykset olivat likeisimmässä yhteydessä rakennuskonttorin toiminnan kanssa ja kaupunginvaltuustokin oli tämän asianlaidan vahvistanut antamalla rakennuskonttorin toimeksi puutarhalautakunnan suunnitteleman urheilu- ja leikkikenttään järjestämisen. Mutta etusijassa oli komitea kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotettujen toimenpiteitten toteuttamisella kävisi mahdolliseksi saada suurempaa yhtenäisyyttä menoarvion käsittelyyn. Puutarhalautakunta oli useana vuonna antanut menoarvioehdotuksia, joista rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston oli täytynyt poistaa huomattavia osia. Mutta yhtä kaikki olivat kaupunginistutusten menosäännöt vuosi vuodelta tuntuvasti kohonneet. Varsinkin lähivuosina, kun kalliita suunnitelmia kaupunginpuutarhan ja Eläintarhan järjestämiseksi oli tekeillä ja täytyi toteuttaa, olisi komitean mielestä varsin tärkeää, että mainitussa kohden saataisiin aikaan muutos ja siten suurempaa säästöä kaupunginistutusten aiheuttamiin menoihin.

Tililaitososasto toimittaisi rakennuskonttorin kaikkien osastojen kirjanpidon. Siihen nähden oli huomattava, että rahatoimikonttorissa edelleenkin pantaisiin rakennuskonttorin laskut ja menot kirjaan kaupungin yleisessä kirjanpidossa noudatettavien periaatteiden mukaisesti. Mutta rakennuskonttorille olisi edelleen erikoinen kirjanpito epäilemättä tarpeellinen. Mitään kassaosastoa ei sitä vastoin vastedes enempää kuin tähänkään saakka tarvittaisi. Ylimääräistä palveluskuntaa erinäisten rakennusyriyten tilinpitoa varten, jommoisen työn eri rakennustoimikunnat olivat tähän asti toimittaneet, olisi kaiketi tarpeen mukaan tähänkin osastoon asetettava.

Kaupungin yleisten töiden hallituksella olisi myös hoidossaan kaupungin ainespihan hallinto. Missä määrin ainespihaa kävisi uudestimuodostaminen ja laajentaminen kaupungin hiilipihalla, ei komitea katsonut olevansa pätevä arvostelemaan, vaan oli ainoastaan ehdottanut, että hallitus saisi toimekseen niin pian kuin suinkin ottaa tämän asian käsiteltäväksi ja valtuustolle antaa lausunnon ja ehdotuksen asiasta.

Edellä esitetyn johdosta komitea ehdotti, että rahatoimikamari tekisi kaupunginvaltuustolle esityksen:

että 1911 vuoden alusta asetettaisiin kaupungin yleisiä töitä

varten hallitus, johon kuuluisi viisi jäsentä, joista kaupungininsinööri olisi itseoikeutettu jäsen ja samalla toimisi puheenjohtajana, sekä jällellä olevista neljästä jäsenestä kaupunginvaltuusto valitsisi kolme ja rahatoimikamari yhden jäsenistään tahi kansliansa virkamiehistä;

että kaupunginvaltuuston valitsemat mainitun hallituksen jäsenet asetettaisiin kolmeksi vuodeksi sekä eroaisivat aluksi arvalla, että rahatoimikamarin valitsema jäsen asetettaisiin vuodeksi sekä että valtuusto lisäksi valitsisi kaksi ja rahatoimikamari yhden varajäsenen vuodeksi kerrallaan, minkä ohessa hallitus muutoin toimisi komitean ehdotuksen mukaisesti;

että rakennuskonttori niinkään järjestettäisiin uudestaan komitean ehdotuksen mukaisesti;

että mainittu hallitus laatisi ja kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi antaisi ehdotuksen omaksi ohjesäännökseen ja virkamiestensä johtosäännöksi; sekä

että kaupunginasemakaava-toimikunnan, puutarhalautakunnan ja satamarakennus-valtuuskunnan toiminta mainitusta ajankohdasta lähtien lakkaisi.

Edellä mainitussa kirjelmässään rahatoimikamari puolsi hyväksyttäväksi komitean ehdotusta hallituksen asettamisesta kaupungin yleisiä töitä varten ja kaupungin rakennuskonttorin uudesti järjestämisestä.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sen palauttaa rahatoimikamariin, jonka tuli valtuustolle antaa selvitys siitä, miten ehdotettu hallitus suhtautuisi kamariin.

Tämän johdosta rahatoimikamari kirjelmässään lokakuun 4 päivältä huomautti, että ehdotetun hallituksen tulisi kamarin suhteen olla itsenäisessä asemassa, kuitenkin siten että kaikki esitykset, mitkä hallitus antaa kaupunginvaltuuston lopullisesti ratkaistaviksi ja jotka koskevat kysymyksiä määrärahain osottamisesta tahi tuottavat menoja tahi tuloja kaupungille, annettaisiin kamariin, joka oman lausuntonsa kera lähettäisi esitykset valtuustolle. Useimmat hallituksen käsittelemät huomattavammat asiat tulisivat siten kamarin välityksellä lähetettäväksi valtuustolle. Mutta lausuntoja antaessaan tulisi kamarin tarkastella asioita etusijassa taloudelliselta näkökannalta, jota vastoin niiden teknillisen puolen valmistelu olisi yksinomaan hallituksen asia.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto komitean edellä mainitun ehdotuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 10 §.

Kirjelmässä 1) toukokuun 26 päivältä lähetti rahatoimikamari Kunnan tilastokonttorin perustamista koskevasta asiasta. valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutuskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean 2) kamarille antaman mietinnön kunnan tilastokonttorin perustamista koskevasta asiasta.

Mietinnössä lausui komitea m. m. seuraavaa:

Rahatoimikamariin asetettu aktuaari oli, kaupunginvaltuuston vuonna 1900 vahvistaman johtosäännön mukaan, velvollinen keräämään ensiaineistoa ja laatimaan kunnalliskertomukseen otettavat taikka siihen liitettävät tilastolliset selostukset; käytettävissä olevain tilastotietojen pohjalla antamaan asianomaisille viranomaisille ne tiedot, joita nämä ehkä tarvitsevat; järjestämään ja johtamaan kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin toimitettaviksi määräämiä tilastollisia tiedusteluja; muutoin noudattamaan niitä määräyksiä, joita kamarin puheenjohtaja tai sihteeri hänelle virassa vaarintotettavaksi antavat. Sen lisäksi tuli aktuaarin järjestellä ja yhdistellä kunnalliskalenteriin tarpeelliset tiedot.

Kunnalliskertomuksen tilastollinen osasto, joka rahatoimikamarin lokakuun 17 päivänä 1907 tekemän päätöksen mukaisesti oli erotettu erityiseksi kaksikieliseksi, „Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja“ nimiseksi julkaisuksi käsitti vuonna 1908 325 painosivua ja 243 taulua. Yksistään tämän julkaisun valmistamiseen, yhdistelemiseen ja korjauslukuun meni suuri osa aktuaarin työaikaa. Tämän lisäksi tuli erinäisiä, usein melko laajoja tutkimuksia, joita rahatoimikamari oli katsonut tarpeelliseksi antaa aktuaarin toimitettaviksi. Varsinkin oli erinäisiä, Helsingin oloja koskevia tiedusteluja saapunut useista ulkomaan kaupungeista, ja monet Helsinkiä koskevat selostukset oli aktuaari laatinut ulkomaisiin julkaisuihin. Jos sen lisäksi oli suoritettava tilastotyötä, täytyi saada lisää työvoimia ja kävi välttämättömäksi astua täysi askel sekä perustaa tilastokonttori. Helsingin olot olivat nyttemmin siinä määrin laajentuneet ja kaupunki jo kehittynyt sille asteelle, että kunnan tilastokonttorin perustaminen oli välttämätön. Edellä lausutun nojalla oli komitea sitä mieltä, että kunnallistilastollinen konttori olisi perustettava.

Komitea oli edellyttänyt kunnalliskertomuksen laatimisen siirrettäväksi kamarin kansliasta tilastokonttoriin. Tämä työläs tehtävä oli myöskin niissä Skandinavian kaupungeissa, Tukholmassa, Kristianiassa ja Kööpenhaminassa, joissa tilastokonttoreja jo oli ollut usean vuoden toimesta, siirretty mainittuun konttoriin. Tämän konttorin tehtävänä siis olisi koota ja mikäli mahdollista käytännölliseltä kannalta järjestellä sekä julkaista tietoja Helsingin kaupungin taloudellisen ja yhteiskunnallisen elämän valaisemiseksi

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 33. — 2) Ks. tätä kert. siv. 86.

kaikilta hallintoaloilta sekä sitä varten m. m. vuosittain julkaista tilastollinen vuosikirja, kertomus Helsingin kaupungin kunnallis-hallinnosta ja kaupungin kunnalliskalenteri sekä huolehtia vuotuisen terveyden- ja sairaanhoitotilaston, kansakoulutilaston, kauppa- ja merenkulkutilaston järjestämisestä ja julkaisemisesta, nämä mainitut ainoastaan esimerkkeinä eräistä kunnallisen toiminnan tärkeimpiä aloja koskevista julkaisuista.

Tilastokonttoriin asetettaisiin konttorinjohtaja, aktuaari ja kaksi laskuapulaista. Konttori olisi rahatoimikamarin alainen ja konttorinjohtaja velvollinen olemaan saapuvilla hallitusten ja lautakuntain kokouksissa, mikäli niissä käsitellään tilastoluontoisia kysymyksiä, jota paitsi hänen tulisi kaupunginviranomaisille ja lautakunnille antaa tarpeellisia tietoja sekä toimittaa tilastollisia erikoistutkimuksia kaupunginvaltuuston, maistraatin tahi rahatoimikamarin antamain määräysten mukaisesti. Konttorinjohtajan, jolla ei saisi olla muuta tointa, valitsisi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta ja taas konttorin vakinaisen henkilökunnan rahatoimikamari konttorinjohtajan ehdotuksesta. Johtosääntöehdotuksen valmistaisi konttorinjohtaja edellä esitettyjen lausuntojen pohjalla sekä lähettäisi sen rahatoimikamariin valtuuston hyväksymisen saamiseksi ehdotukselle.

Edellä mainitussa kirjelmässään puolsi rahatoimikamari komitean ehdotusta hyväksyttäväksi.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä, palauttaa sen rahatoimikamariin, jonka tuli asiasta hankkia asianomaisten hallitusten ja viranomaisten lausunnot sekä antaa niiden johdosta ehkä tarpeellinen lausunto.

Rahatoimikamari lähetti tämän jälkeen kirjelmässä 2) syyskuun 22 päivältä valtuustolle terveydenhoitolautakunnan, rahatoimikonttorin, rakennuskonttorin, vesijohtokonttorin, kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen, liikennekonttorin, vaivashoitohallituksen sekä kansakoulujohtokunnan asiasta antamat lausunnot 2), joista kävi selville, että kaikki nämä viranomaiset olivat kannattaneet ehdotusta kunnan tilastokonttorin perustamisesta, sekä esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi m. m.:

että Helsingin kaupungin tilastokonttori perustetaan tammi-kuun 1 päivästä 1911;

että konttorinjohtajan asettaa kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta;

että rahatoimikamarin asiana on valita aktuaari sekä myös ottaa konttorin vakinainen henkilökunta;

1) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 20 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 37.

että rahatoimikamarin aktuaarinvirka lakkautetaan 1911 vuoden alusta; sekä

että tilastokonttorin tulee mahdollisimman pian rahatoimikamariin antaa komitean mainitsemain perusteiden mukainen johtosääntöehdotus, joka sitten olisi lähetettävä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto tämän rahatoimikamarin esityksen, minkä ohessa valtuusto terveydenhoitolautakunnan asiasta tekemän huomautuksen johdosta lausui, ettei valtuuston päätös tarkoittanut, että mainitun lautakunnan palveluksessa olevan tilastoapulaisen tehtävään tulisi vastedes lakata.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä esitti työväenasiain lautakunta mainitsemillaan syillä, että kaupunginvaltuusto päättäisi heti-
miten valmisteltavaksi ottaa kysymyksen varattomille ja työväenluokkaan kuuluville henkilöille annettavan oikeusavun yhdenmu-
kaisuudesta järjestämisestä, jota oikeusapua siihen asti olivat antaneet
osin köyhäinasianajaja ja osin lautakunnan sihteerin.

Kysymys köyhäinasianajolaitoksen uudestijärjestämisestä.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto lähettää edellä mainitun esityksen lähemmin valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valtuusto valitsi herrat Almqvistin ja V. von Wrightin sekä professori W. Chydeniuksen.

Valiokunta antoi sittemmin asiasta mietinnön 3) ja esitti siinä pääasiassa seuraavaa:

Tämän kaupungin köyhäinasianajolaitos oli olemassa marraskuun 24 päivästä 1885, jolloin kaupunginvaltuusto päätti asettaa kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä käsittävän lautakunnan, jonka tuli ottaa lainopillisesti sivistynyt asianajaja halvasta palkkiosta ja erittäin hellittävässä tapauksissa maksutta antamaan Helsingin kunnan vähävaraisille jäsenille lainopillista apua sekä oikeustoissa että niiden ulkopuolella, ollen, mikäli mahdollista, tarpeettomia oikeudenkäyntejä ehkäistävä taikka riitapuolet saatava sopimaan, minkä ohessa lautakunnan niinkään tuli ei ainoastaan vahvistaa asianajajalle tarpeellisiksi katsotut lähemmät ohjeet, vaan myös valvoa hänen toimintaansa sekä antaa hänelle neuvoja ja apua niin riitain sovittamisessa kuin muissakin hänen toimintaansa koskevilla asioissa.

Kun kaupunki järjestämällä köyhäinasianajolaitoksen niin-
muodoin oli tunnustanut olevansa ainakin jossain määrin velvollinen hankkimaan oikeusapua niille, joilla itsellään ei ollut siihen varaa, tuli kaupungin tietysti myös katsoa, että tämä apu voitiin

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 11 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 5 §. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 57.

tydyttävällä tavalla antaa. Voidakseen arvostella, oliko näin laita nykyisen järjestyksen vallitessa, oli valiokunta laatinut seuraavan yhdistelmän, josta näkyi köyhäinasianajajalta ja työväenasiain lautakunnan sihteeriltä viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana neuvoa etsineiden luku:

	Köyhäinasianajajalta.	Sihteeriltä.	Yhteensä.
1905	3,894	noin 100	noin 3,994
1906	3,797	176	3,973
1907	3,912	398	4,310
1908	4,563	713	5,276
1909	4,986	1,285	6,271

Niinkuin tästä näkyi, oli molempain mainittujen virkailijain puheilla käyneiden luku näinä viitenä vuonna lisääntynyt enemmän kuin 2,000 henkilöllä, mikä lisääntyminen sen ohessa oli vaatinut köyhäinasianajajan tuntuvasti useammin esiintymään oikeuksissa ja siihen useinkin käyttämään monta tuntia kerrallaan sekä sitä paitsi taajemmin käymään virastoissa.

Mikäli koski neuvonetsijäin luvun jakautumista köyhäinasianajajan ja työväenasiain lautakunnan sihteerin kesken, oli, mitä viimeksi mainittuun tuli, käytännössä osottautunut mahdottomaksi ylläpitää neuvonpyytäjiin nähden sellaista erotusta, minkä sihteerin johtosääntö sinänsä olisi sallinut, eli että hän olisi käsitellyt ainoastaan n. s. työväenasioita. Mikäli valiokunta oli saanut tietää, ei köyhäinasianajajakaan puolestaan ollut voinut rajoittaa toimintaansa avun antamiseen pelkästään lakiasioissa, vaan oli hänkin aina tarvittaessa antanut neuvoja asioissa, jotka muodollisesti katsoen olisivat kuuluneet mainitulle sihteerille. Noiden molempain oikeusavustajain neuvontatoiminta oli toisin sanoin pääasiassa käsittänyt samoja aloja. Jos kuitenkin työalat olisi rajoitettu niin, kuin työväenasiain lautakuntaa asetettaessa teoreettisesti oli edellytetty, olisi tästä mikäli mainittiin ollut seurauksena, että sanotun lautakunnan sihteerin työtaakka olisi tuntuvasti lisääntynyt sekä köyhäinasianajajan vastaavassa määrässä vähentynyt. Oli nimittäin ilmoitettu, että noin 30 % neuvonpyytäjistä oli kumpaiseltakin nevojalta halunnut saada selvitystä työväenasioista, joten, jos työalat olisivat olleet rajoitetut, köyhäinasianajajan olisi vuonna 1909 ollut 4,986 neuvontarvitsijan sijasta vastaanotettava 4,391, jota vastoin työväenasiain lautakunnan sihteerin olisi 1,285:n sijasta täytynyt vastaanottaa 1,880 neuvontarvitsijaa.

Kun tietenkään ei olisi odotettavissa, että köyhäinasianajajalta neuvoa pyytävään luku vähenisi, vaan tämä luku kaupungin väkiluvun lisääntyessä päinvastoin edelleenkin vähä vähältä kasvaisi,

oli asian luonnossa, ettei köyhäinasianajaja vastedeskään voisi tulla toimeen apulaisetta, ellei ryhdyttäisi sellaiseen toimenpiteeseen, että jokin osa asianajajan työtaakkaa voitaisiin häneltä poistaa. Viimeksi mainitussa kohden tarjoutuvana keinona oli valiokunta ottanut huomioon 1734 vuoden lain Oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 9 §:ssä säädetyn menettelyn, jonka mukaan se, joka oli oikeudelta saanut luvan ajaa oikeudenkäymisasiota, oli velvollinen, milloin tuomari määräsi, maksutta auttamaan köyhiä oikeudessa. Kun tämä säännös kuitenkin oli syntynyt aikana, jolloin yhteiskuntalot olivat aivan toiset kuin nykyään, minkätähden sitä ei ollut nyttemmin ollut tapana käyttää eikä missään tapauksessa kävisi ulottaminen pitemmälle kuin että tuomioistuin jokaisessa eri tapauksessa voisi määrätä kaupungissa ammattiaan harjoittavan asianajajan oikeudessa avustamaan köyhiä oikeudenetsijöitä, jota vastoin mitään muuta oikeusapua ei tulisi kysymykseen, ei valiokunta ollut katsonut voivansa puoltaa sen keinon käyttämistä, johon mainittu säännös teoreettisesti katsoen tarjoi mahdollisuutta.

Kun valiokunta ei ollut havainnut muuta keinoa asian järjestämiseksi, oli valiokunta päättänyt puoltaa köyhäinasianajajalle vastaisuudessa annettavaksi sellaisen apulaisen, josta kaupunginvaltuusto jo oli väliaikaisesti päättänyt. Valiokunta oli tätä ehdotusta tehdessään myös katsonut olevan lausuminen mielensä siitä, eikä työväenasiain lautakunnan sihteerin edellä mainittu neuvontatoimi näin ollen vastedes voisi lakata. Kun kuitenkin oli arveltu olevan sihteerille lautakunnan käsiteltävään työväenasiain valmistelussa tuntuvaksi hyödyksi, että hän olemalla henkilökohtaisesti tekemisissä työväestön kanssa oppisi käytännöllisesti tuntemaan sen pyrintöjä, oli valiokunta katsonut olevan jättäminen mainitun kysymyksen sillensä sekä sen sijaan koettanut tarkoituksenmukaisesti yhdistellä näiden eri oikeusneuvojain toimintaa. Valiokunta oli sentähden päättänyt ehdottaa perustettavaksi kunnallisen oikeusapu-toimiston, jonka johtajalla olisi likimittäin samat tehtävät kuin nykyisellä köyhäinasianajajalla ja jossa lisäksi olisi apulainen sekä kolmantena oikeusneuvojana työväenasiain lautakunnan sihteeri. Viimeksi mainitun tulisi tällöin, mikäli mahdollista, etusijassa käsitellä ne työväenasiat, jotka hänelle annetun johtosäännön mukaan kuuluivat hänen tehtäviinsä, jota määräystä tietenkin kävisi helpommin noudattaminen, sittenkun eri neuvojain avustustoimintaa oli ruvettu käyttämään yhtäikaa ja samassa paikassa. Kun työväenasiain lautakunnan sihteerin puheenalainen neuvontatyö oli hänellä ainoastaan sivutoimena, ei häntä voinut velvoittaa samassa määrässä kuin muita toimiston virkailijoita olemaan toimistossa tavattavana, vaan oli valiokunta tähän nähden ajatellut, että sihteerin tulisi niinä päivinä, joina siellä valiokunnan laatiman johto-

sääntöehdotuksen mukaisesti olisi vastaanottoja iltasin, olla toimistossa tavattavana.

Mitä oikeusaputoimiston johtajan nimitykseen tuli oli valiokunnasta näyttänyt ilmeiseltä, että meidän aikanamme tuollainen nimitys kuin „köyhäinasianajaja“ oli sopimatonta, se kun sinänsä oli epämiellyttävä ja sitä paitsi omansa herättämään nöyryytyksen tunnetta tuon virkailijan apua käyttävissä henkilöissä. Valiokunta oli sentähden ollut sitä mieltä, että mainittu nimitys olisi vaihdettava toiseen sekä siinä kohden päättänyt ehdottaa, että kunnallisen oikeusaputoimiston johtajaa sanottaisiin „oikeusavustajaksi“, joka nimitys selvästi ilmaisisi toimen tarkoituksen, samalla kun siinä ei ollut mitään loukkaavalta taikka vastenmieliseltä tuntuva. Tämän mukaisesti toimiston apulaista sanottaisiin „oikeusavustajan apulaiseksi“.

Oikeusaputoimiston toimintaan nähden oli tärkeä periaatteellinen kysymys siinä, oliko, niinkuin nykyään voi eräissä tapauksissa olla laita, avunetsijöiltä kannettava jotakin maksua vai tulisiko toimiston avustaa heitä maksutta. Kun kaupunki piti oikeusaputoimistoa voimassa varattomia asukkaitaan varten eikä sentähden olisi johdonmukaista panna avunannon ehdoksi pienenkään maksun suorittamista ja koska ilmeisestikin olisi arvokkaampaa olla pane-matta oikeusavustusta maksun varaan, puolsi valiokunta aivan maksutonta oikeusapua.

Mitä tuli siihen köyhäinasianajajalle nykyään kuuluvaan nimenomaiseen velvollisuuteen että hänen oli etusijassa koetettava saada riitapuolet sopimaan, lausui valiokunta, että tuollainen sovinto tietenkin usein kyllä osottautui sangen toivottavaksi, mutta ettei kuitenkaan liene aivan oikein antaa siitä tuollaista yleistä määräystä. Ei käynyt kohtuudella vaatiminen, että asianosaisen tulisi sopimalla luopua kiistämättömästä oikeudestaan taikka panna kenties hyvinkin kallisarvoisia etujaan riitapuolen mahdollisten myönnytysten varaan. Siihen luottaen että oikeusaputoimisto ilman nimenomaista säännöstäkin oli aina, kun sovinto näytti olevan riidan oikein ratkaisutapa, koettava sitä aikaansaada, oli valiokunta sentähden katsonut voivansa olla ehdottamatta annettavaksi nimenomaista säännöstä siitä.

Köyhäinasianajajan voimassa olevassa johtosäännössä oli säädetty sellainen oikeusastejärjestys, että avunetsijä, joka oli tyytymätön asianajajan toimenpiteeseen, sai siitä valittaa sovintolautakunnalle, joka muutoinkin valvoi asianajajan toimintaa. Valiokunnan mielestä tulisi sovintolautakunnan edelleenkin olla olemassa likimain samantapaisia tehtäviä varten kuin tähänkin asti, mutta sitä olisi vastedes sanottava „oikeusapulautakunnaksi“. Oikeusapu-

toimisto olisi siis tämän lautakunnan alainen, kuitenkin siten että työväenasiain lautakunnan sihteeri edelleen olisi viimeksi mainitun lautakunnan alainen.

Edellä esitetyn nojalla valiokunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että tänne tammikuun 1 päivästä 1911 perustetaan kunnallinen oikeusaputoimisto varattomia varten sekä että köyhäinasianajajan toimi samasta ajankohdasta lähtien lakkautetaan;

että oikeusaputoimisto on oikeusapulautakunnan alainen sekä että sovintolautakunnan toiminta on lakkaava;

että oikeusaputoimistolle vahvistetaan mietinnön oheinen johtosääntö ja vuosirahansääntö;

että nykyisen köyhäinasianajokonttorin huoneiston muutostöitä varten myönnetään 700 markan määräraha;

että oikeusapulautakunta saa toimekseen julistaa oikeusavustajan ja oikeusavustajanapulaisen virat avoimina haettaviksi oikeusaputoimiston johtosäännön edellyttämässä järjestyksessä;

että varatuomarit G. Poppius ja W. Becker saavat tehtäväkseen hoitaa, ensiksi mainittu oikeusavustajan ja jälkimäinen oikeusavustajan apulaisen virkaa, siksi kunnes ne on täytetty, saaden hyväkseen näitä virkoja seuraavat palkkaedut; sekä

että työväenasiain lautakunnalle annetaan toimeksi laatia sekä valtuustolle antaa ehdotus niiksi lautakunnan sihteerin johtosäännön muutoksiksi ja täydennyksiksi, joita valtuuston edellä mainittu päätös vaatinee.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto siitä pyytää rahatoimikamarin lausuntoa.

Lääketieteentohtori K. Taskisen Marian sairaalan hallitukselle tekemän, terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä helmikuun 24 päivästä kaupunginvaltuustolle lähetetyn hakemuksen päästä hieronnan ja sairasvoimistelun polikliiniseksi apulaislääkäriksi mainittuun sairaalaan sekä saada korvaukset käyttäen sairaalan sisätautien ja kirurgisen osaston odotushuoneita hieronnan opetuksen ja hierontahoidon antamiseen sekä polikliinista vastaanottohuonetta potilaiden tutkimiseen, valtuusto, lautakunnan ehdotuksen mukaisesti, jätti huomioon ottamatta ²⁾.

Kirjelmässä marraskuun 7 päivästä mainitsi vaivaishoitohallitus, että lokakuun 23 päivänä 1896 vahvistetun kaupungin vaivaishoito-ohjesäännön 2 §:n säännöksen nojalla oli työ- ja vaivaistalon eri sairaanhoito-osastoille otettu sellaisiakin potilaita, jotka eivät olleet vaivaishoidon tarpeessa, mutta jotka tilan puutteessa eivät

Evätty hakemus hieronnan ja sairasvoimistelun apulaislääkärinviran perustamisesta Marian sairaalaan.

Potilaiden ottaminen työ- ja vaivaistaloon.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 28 §.

olleet voineet saada sijaa muussa kunnan sairaalassa, siis henkilöjä, joista vaivashoitohallitus ohjesääntönsä mukaan ei ollut velvollinen huolehtimaan. Kun kuitenkin tila mainituilla sairaanhoito-osastoilla oli niin tyyten käytetty, ettei niihin kohdakkoin enää voitaisi ottaa sairaalahoidon tarpeessa olevia vaivashoitolaisiakaan, ilmoitti hallitus tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, ettei hallitus nykyään eikä luultavasti koko talvena voinut työ- ja vaivaistalon sairaalaan ottaa potilaita, jotka eivät olleet vaivashoitolaisia.

Terveystenhoitolautakunnan annettua siltä vaaditun lausunnon¹⁾ asiasta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, periaatteessa yhtyen lautakunnan lausunnossa esiintuotuun käsitykseen, kärkeä vaivashoitohallituksen, siinä tapauksessa ettei työ- ja vaivaistalossa voitaisi hankkia sijaa potilaille jotka edellä kerrotulla tavalla olisi sinne otettava, tehdä valtuustolle esityksen sen johdosta tarpeellisiksi osotautuviin väliaikaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä.

Alempain käsi-
ammattilais-
koulujen
kansakoulu-
luokan asetta-
minen kansa-
koulujohto-
kunnan alai-
seksi.

Alempain käsiammattilaiskoulujen johtokunnan esityksestä ja kansakoulujohtokunnan annettua siltä vaaditun lausunnon päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että mainittuihin kouluihin perustettu kansakoululuokka oli vastedes alistettava kansakoulujohtokunnan silmälläpidon alaiseksi.

Kysymys eri-
näisistä kau-
pungin kansa-
koulujen uudis-
tuksista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan tammikuun 19 päivänä 1909 asettanut⁴⁾ ammattimiestoimikunnan antamaan lausuntoa kaupungin kansakoulujen opettajain ja opettajatarten opetusvelvollisuuden lisäämisestä, luokkatuntiluvun vähentämisestä sekä yhteisopetuksen saattamisesta laajempaan käytäntöön mainituissa kouluissa, antoi toimikunta mietinnön⁵⁾ asiasta.

Siinä toimikunta lausui m. m. seuraavaa:

Opettajain ja opettajatarten opetusvelvollisuuden lisääminen olisi — kun samalla vähennettäisiin luokkatuntilukua — ajateltavissa toimeenpantavaksi ainoastaan siten, että asianomainen opettaja ja opettajatar saisi hoitaa opetusta kahdella tai useammalla luokalla. Paitsi että tämän johdosta kävisi mahdolliseksi parantaa opettajain ja opettajatarten palkkoja kansakoulumenojen kohoamatta, näyttäisi siitä eräässä kohden olevan opetuslellekin etua. Jos nimittäin luokan tietopuolistenkin aineiden tunnit jaettaisiin useamman opettajan kesken, ei näiden kunkin tarvitsisi opettaa monilukuisia aineita, vaan voisivat he antautua yksinomaan opettamaan pienempää ryhmää toisilleen sukua olevia aineita. Kun siis opetusvelvollisuutta jakaessa voitaisiin melko

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 25 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 7 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 25 §. — ⁴⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 143. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 57 vuodelta 1909.

suuressa määrässä ottaa huomioon kunkin yksityisen opettajan lahjakkuus sekä harrastus eri tiedonaloja kohtaan, olisi kansakouluopetuksen voimaperäisyys todennäköisesti yleensä jonkin verran lisääntyvä. Tuollaista järjestystä vastaan kävisi kuitenkin tekeminen vakavia väitteitä. Sen johdosta olisi eri aineryhmäin välinen yhdysside, jota nykyaikaiset kasvatusopilliset uudistuspyrinnöt haluavat entistä enemmän lujittaa, todennäköisesti suuressa määrin heikontuva. Mutta ei tässä kyllin. Se tunnettu asianlaite, että kansakouluoppilaiden kotien olisi sangen lukuisissa tapauksissa mahdoton läheskään riittävässä määrässä valvoa ja ohjata lasten luonteenkehitystä, asettaisi kansakoululle verraten vaikeita ja vastuunalaisia kasvatusopillisia tehtäviä. Eikä voisi olla epäilystä siitä että, jos mieli nämä tehtävät täyttää, vaadittaisiin kasvattajalta sekä lämmintä harrastusta yksityisiä oppilaita kohtaan ja heidän yksilöllisten edellytystensä tarkkaa tuntemista, että myös järkkymätöntä johdonmukaisuutta. Mutta jos kukin opettaja saisi kaksi tahi kolme vertaa suuremman oppilasmäärän opetettavakseen ja kasvatettavakseen, ei hän voisi pysyä perehtyneenä kunkin lapsen kotioloihin, muihin ulkonaisiin ehtoihin ja itsekohtaisiin kehitystaipumuksiin. Ja toiselta puolen, jos kukin oppilas olisi useamman opettajan vaikutuksen alaisena, joutuisi tavallisesti ohjauksen johdonmukaisuus ja tasaisuus milloin minkin verran siitä kärsimään. Erittäinkin olisi tässä huomattava että, jos opettajain opetusvelvollisuutta lisättäisiin, tulisi luokkain luku opettajain lukua suuremmaksi. Kävisi toisin sanoen lukuisissa tapauksissa tarpeelliseksi antaa yhdelle opettajalle kahden luokan johtajantoimi. Ylipäätään ei olisi hyvin harkittua periaatteellisesti luopua luokkaopettajajärjestelmästä, jonka, se kun on edistänyt sekä opetuksen yhtenäisyyttä että opettajan persoonallista vaikutusta oppilaisiin, syystä voi sanoa olleen kansakoulun voima.

Ehdotus luokkain tuntiluvun vähentämisestä olisi helpoimmin toteutettavissa alemmassa kansakoulussa. Tuollaisen vähennyksen puolesta oli taloudellisten syiden ohessa esiintuotu varsinkin terveydellisiä näkökohtia. Oli nimittäin arveltu, että päivittäinen nelituntinen koulu-aika voi erittäinkin alemman kansakoulun ensimmäisellä luokalla tuottaa lapsille liikarositusta. Toimikunta oli kuitenkin sitä mieltä, että muutama vuosi takaperin alemmassa kansakoulussa käytäntöön otetut uudet tuntijakokaavat olivat omansa tehokkaasti ehkäisemään liikarositusta, kun näiden kaavain mukaan kunkin koulutunnin osalle tuli kaksi noin 25 minuuttia kestävää opetusjaksoa. Alemman kansakoulun tuntiluvun ennaltaan pysyttämistä puoltavat syyt kuitenkin olivat pikemmin yhteiskunnallisia kuin terveydellisiä. Helsingissä kuluttivat varmaankin

tuhannet kansakoululapset miltei kaiken vapaa-aikansa vanhempain tahi edusmiesten heitä silmällä pitämättä. Lasten tällöin saamat vaikutelmat olivat erittäin usein haitallisia heidän tavoilleen ja mielensuunnalleen. Jo tästäkin syystä olisi tuskin edullista pitentää koulun ulkopuolella kulutettuja joutoaikoja. Alemman kansakoulun opetustehtävään nähden ansaitsi huomioon ottamista, että paljon aikaa vaadittiin sen luku-, kirjoitus- ja luvunlaskutaidon istuttamiseksi oppilaisiin, mikä oli epämätön edellytys ylemmän kansakoulun menestykselliselle työlle. Laulun, voimisteluleikkien, havainto- ja käsityöopetuksen supistaminen tahi poistaminen taas olisi samaa kuin että kansakoulumme, suureksi haitaksi oppilaiden kaikinpuoliselle kehitykselle, palautettaisiin suurissa sivistysmaissa jo aikoja takaperin ja epäilemättä ainiaaksi voitetulle kannalle. — Ylemmän kansakoulun opetusohjelma ei tosin kärsisi mitään haittaa siitä, että eri aineiden oppijaksoja supistettaisiin poistamalla niistä joitakin vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Mutta sellaisen seuloamisen tapahduttuakin olisi jotakuinkin nykyisen mukainen tuntimäärä tarpeellinen.

Sitä vastoin piti toimikunta suotavana tuntuvasti laajempaa yhteiskouluperiaatteen soveltamista kaupungin kansakouluissa. Tuollainen soveltaminen ei kuitenkaan kävisi päinsä, ellei varsin vapaasti tulkittaisi toukokuun 11 päivänä 1866 kansakoululaitoksesta annetun asetuksen säännöksiä. Mainitun asetuksen 104 §:ssä, semmoisena kuin se oli kesäkuun 27 päivänä 1889 annetussa julistuksessa, säädettiin nimittäin: „Alhaisemmassa kansakoulussa, kuin myös sitä vastaavilla suuremman oppilaitoksen luokilla, koulutettakoon poika- ja tyttölapsia yhdessä, mutta siitä lähtien ovat pojat ja tytöt erillään olevissa luokissa tahi omituisissa kouluissa opettavat; kuitenkin niin, että missä oppilasten harvalukuisuus tahi muut paikalliset seikat niin vaativat, yhteinen opetus poikia ja tyttöjä varten myöskin ylhäisemmän kansakoulun oppimäärässä järjestettäköön“, ja 103 §:ssä taas sanottiin, että „kaupunkien kansakoulut voidaan asettaa joko suuremmiksi, koko opetusajan kestäviksi ja useampiin luokkiin jaetuiksi oppilaitoksiksi, taikka erinäisiksi vähemmiksi kouluiksi, nimittäin alhaisemmat lapsille kuudennessa ikävuodesta alkaen, aina kymmenenteen vuoteen asti ja ylhäisemmät jälellä olevaan opetusikään kuuluville pojille tahi tytöille“. Kun miltei kaikki oppilaat kolmantena kansakouluvuotena täyttivät 10 vuotta, kävisi siis yhteisopetuksen järjestäminen enintään kolmella alimmalla luokalla, elleivät „oppilasten harvalukuisuus tahi muut paikalliset seikat“ vaatisi yhteisopetuksen toimeenpanemista. Tuollaisia poikkeuksellisia oloja saattoi kuitenkin Helsingissä katsoa sattuvan ainoastaan esikaupungeissa; niissä olikin viime

vuosina perustettu eräitä yhteisluokkia ylempään kansakouluun. Tavallisesti yhteisopetus kuitenkin lakkasi toisen kouluvuoden kuluttua. Tämän opetuksen pitentäminen ainoastaan kolmannen vuoden käsittäväksi ei olisi varsin sopivaa siihen nähden, että kansakoulun neljä alinta luokkaa ovat oppikoulujen pohjakouluna. Lukuisat oppilaat sentähden erosivat kansakoulusta neljännen kouluvuoden päättyessä. Siinä tapauksessa että kolme ensimmäistä kouluvuotta luettaisiin alempaan kansakouluun, tulisivat nämä oppilaat käyneiksi ainoastaan vuoden ylempää kansakoulua. Oli ilmeistä, että koulun ja opettajain taaja vaihtuminen ei olisi oppilaiden kehitykselle edullista. Tämän laatuista yhteiskoulujärjestelmän ulottamista ei sentähden olisi toimeenpantava, vaan olisi koko kysymys yhteisopetuksen käytäntöön ottamisesta ylempässä kansakoulussa jätettävä siksi, kunnes voimassa olevat asetukset oli muutettu siihen suuntaan, että kaupunkien kansakouluissa kävisi noudattaminen yhteiskouluperiaatetta niin laajasti, kuin asianomaiset kansakoulujohtokunnat pitivät sopivana.

Edellä lausutun perusteella toimikunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että toimenpiteisiin opettajain ja opettajatarten opetusvelvollisuuden lisäämiseksi ei ryhdyttäisi;

että kysymys luokkatuntiluvun vähentämisestä tällä kertaa saisi raueta; sekä

että hallitukselle tehtäisiin esitys voimassa olevan kansakouluasetuksen 103 ja 104 §:n muuttamisesta siihen suuntaan, että yhteiskouluperiaatetta saisi soveltaa kaupunkien kansakouluissa niin laajasti, kuin asianomaiset kansakoulujohtokunnat harkitsivat sopivaksi.

Mietintöön liitettyssä vastalauseessa ehdotettiin että, hyväksymällä toimikunnan ehdotuksen kolmas ponsi, kysymykset kansakoulunopettajain opetusvelvollisuuden lisäämisestä sekä luokkatuntiluvun vähentämisestä jätettäisiin siksi, kunnes kysymys yhteisopetuksen käytäntöön ottamisen mahdollisuudesta on ratkaistu.

Asiaa uudestaan esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitun vastalauseen.

Kirjelmässä ²⁾ lokakuun 4 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutuskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean ³⁾ kamariin antaman mietinnön hallituksen asettamisesta Helsingin kaupungin teknillisiä laitoksia varten.

Hallituksen
asettaminen
kaupungin tek-
nillisiä laitok-
sia varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 24 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. —

³⁾ Ks. tätä kert. siv. 86—87.

Mainitussa mietinnössään esitti komitea m. m. seuraavaa:

Valmistettuaan ehdotuksen ¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen perustamisesta oli komitea ottanut käsiteltäväksi kysymyksen kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen uudestimuodostamisesta kaupungin teknillisten laitosten hallitukseksi. Tätä tehtävää suorittaessaan oli komitea pääasiallisesti pitänyt silmällä samoja näkökohtia, mitkä olivat ratkaisevina kaupungin yleisten töiden hallituksen asettamista koskevaa ehdotusta laadittaessa. Kun siis toiselta puolen jonkinlainen keskittäminen oli katsottu olevan aikaansaattava, oli toiselta puolen asianmukaista huomiota pantu tarpeellisen vapauden varaamiseen itsekullekin teknilliselle laitokselle niiden hallintoon ja sisäiseen järjestykseen nähden.

Etusijassa oli komitea harkinnut kysymystä mainitun hallituksen tehtävistä ja toimivallasta sekä siinä kohden ehdottomasti yhtynyt siihen käsitykseen, että kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen toimiala olisi ulotettava kaupungin vesilaitokseenkin, joten se vastedes käsittäisi kaupungin kolme yksinomaan teknillistä laitosta, nimittäin vesi-, kaasu- ja sähkölaitoksen. Tosin olivat kaasu- ja sähkölaitoksen edustajat huomauttaneet, että vesilaitosta, jota ei käynyt pitäminen liikeyrityksenä samassa määrin kuin kaasu- ja sähkölaitosta ja jonka hoito, erittäinkin maksunkantoa ja maksunpanoa silmällä pitäen, oli helpompi kuin noiden kahden muun laitoksen, ei ollut sopiva asettaa yhteisen hallituksen alaiseksi, vaan tuli sen joko jäädä rahatoimikamarin ylivalvonnan alaiseksi taikka myös oli sitä varten perustettava erityinen hallitus. Niinikään oli lausuttu arveluja, että noiden kolmen laitoksen yhteisen hallituksen työtaakka kävisi liian rasittavaksi, koska jo nykyään kaasu- ja sähkölaitoksen hoito vaati pitämään taajaan kokouksia ja käsittelemään lukuisia kysymyksiä. Sitä vastoin oli vesijohtoinsinööri puolestaan kannattanut komitean ehdotusta. Komitea ei ollut havainnut lausuttuja epäilyksiä niin painaviksi, että ne olisivat vaatineet ehdotuksesta luopumaan. Rahatoimikamarin moninaisia työtehtäviä täytyi vähentää ja keskittää, sitä asianlaitaa ei voitane miltään taholta jäädä. Näin ollen täytyisi siis joko perustaa noille kolmelle teknilliselle laitokselle yhteinen hallitus taikka vesilaitokselle eri hallitus. Seurauksena pitkälle kehitetystä johdon hajoituksesta tarpeellisine eri hallituksineen olisi epäilemättä, että yhteistoiminta eri aloilla olisi vieläkin vähempi kuin tähän asti. Ja kuitenkin oli jo nyt syystä huomautettu yhteistoiminnan puutetta vallitsevan kaupungin viranomaisten kesken, erittäinkin mitä tuli kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla sekä niiden alla teetettäviin töihin. Lähempää yhteistyötä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 162 ja seur.

rahatoimikamarin sekä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten kesken oli komitea pitänyt pääehtona kunnallishallinnon onnelliselle hoitamiselle. Asiain käsittelyssäkin voitaisiin tarpeettomia ja aikaa vieviä lähetteitä ja kirjelmäinvaihtoa välttää, jos vallitsisi nykyistä suurempi hallinnon keskitys. Huomioon otettava olisi niinkään että, sittenkun vastaperustetut kaasu- ja sähkölaitos olivat saavuttaneet vakiutuneen järjestyksen ja kehitys kävi luonnollista kulkuaan, oli hallituksen työtaakka vähenevä, joten vesilaitoksen valvomisesta aiheutuva lisätyö ei tuntuisi ylen rasittavalta. Sitä paitsi tulisi, komitean ehdotuksen mukaan, varsin lukuisten vähäpätöisempäin asiain ratkaisu siirrettäväksi johtajille, jotka siten saisivat tähän astista laajemman toimivallan, mutta myös suuremman vastuunalaisuuden.

Komitean ehdotuksen mukaan olisi siis kaupungin teknillisten laitosten hallituksen asiana hoitaa mainittuja laitoksia koko laajuudessaan ja siinä kohden myös ottaa huolekseen rahatoimikamarille nykyään kuuluva velvollisuus pitää ylinnä silmällä vesijohtoa sekä sen yhteydessä olevaa oikeutta myöntää yksityisille liikkeille oikeus suorittaa vesijohtotöitä taloissa ja huoneuksissa ynnä hankkia tullivapaus eräille maahan tuotetuille tarveaineille sekä suoritettujen merenkulkumaksujen palautus. Tämän tehtävän siirtäminen rahatoimikamarilta vastaiselle hallitukselle ei vaatinut mitenkään muuttamaan kamarin ohjesääntöä, koska helmikuun 28 päivänä 1877 annetussa valtiovarain-toimituskunnan kirjeessä Uudenmaan läänin kuvernöörille, joka kirje koski Helsingin vesijohdon omistajalle myönnettyä tulli- ja merenkulkumaksujen vapautusta, nimenomaan mainittiin „rahatoimikamari taikka vesijohtoa valvomaan asetettu erityinen lautakunta“. — Tässä yhteydessä komitea kajosi erääseen seikkaan, joka niinkään olisi mainittava kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesäännössä. Oli nimittäin näyttänyt suotavalta sen suuntaisen määräyksen paneminen ohjesääntöön, ettei yksityisten toimimien taikka henkilöjen laittamia vesijohtoja saisi kaupungin vesijohtoverkkoon yhdistää, ellei tarpeellisia piirustuksia ollut vesijohtoinsinöörille näytetty sekä hän vahvistanut työohjelmaa ja konttori tarkastanut ja hyväksynyt suoritettua työtä, ollen asianomaisilla oikeus, siinä tapuksessa että tuollaisesta asiasta tulisi riita, kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta hakea muutosta vesijohtoinsinöörin antamiin määräyksiin.

Komitean ehdotuksen mukaan olisivat kaupungin vesi-, kaasu- ja sähkölaitoksen johtajat puheena olevan hallituksen itseoikeutettuja jäseniä. Sen lisäksi valitsisi kaupunginvaltuusto hallitukseen kaksi jäsentä ynnä näiden varamiehet kolmeksi vuodeksi ja rahatoimikamari jäsenistään taikka virkamiehistään niinkään yhden jäsenen

ja varamiehen vuodeksi kerrallaan. Kaupunginvaltuuston asiana olisi määrätä valituista jäsenistä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Johtajain itseoikeutettuina varamiehinä olisivat asianomaisten laitosten apulaisjohtajat.

Hallituksen kokouksissa tulisi johtajain esitellä alaansa kuuluvat asiat valmistamiensa esityslistain mukaisesti. Hallitukseen asetettaisiin sihteeri, joka olisi velvollinen kokouksissa pitämään pöytäkirjaa sekä myös laatimaan kirjelmät ynnä diariin merkitsemään tulevat ja menevät asiat. Hallituksen kirjelmät allekirjoittaisivat puheenjohtaja ja se johtaja, joka oli asian esitellyt, minkä ohessa sihteeri varmentaisi asiakirjat. Tilaukset y. m. s. allekirjoittaisi puheenjohtaja ja varmentaisi asianomainen johtaja. Lähemmät yksityisseitkat tässä kohden samoin kuin hallituksen johtosääntöehdotuksenkin laatimisen nykyään voimassa olevan ohjesäännön pohjalla oli komitea katsonut olevan jätettävä hallituksen vastedes tehtäväksi.

Hallituksen tulisi olla välittömästi kaupunginvaltuuston ja maistraatin alainen, kuitenkin siten että kaikki asiat, joiden tutkiminen ja ratkaiseminen jätettäisiin kaupunginvaltuustolle ja jotka koskivat menoja taikka tuloja, mitä laatua lienevätkin, olisi lähetettävä rahatoimikamariin, jonka tulisi ne oman lausuntonsa kera lähettää kaupunginvaltuustolle. Jotta saataisiin aikaan tähänastista likeisempi yhteistyö rahatoimikamarin ja mainitun hallituksen kesken, olisi määrättävä, että asianomaisilla johtajilla oli oikeus, jos halusivat, olla saapuvilla rahatoimikamarin kokouksissa, kun vastamainitun laatuksia kysymyksiä siellä käsiteltiin, mutta myös velvollisuus kutsuttaessa saapua näihin kokouksiin. Kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa olisi yhteistoimintaa niinikään aikaansaatava, erittäinkin kun oli kysymys kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla taikka niiden alla suoritettavien yleisten töiden ohjelman ja ajankohdan määrittämisestä, ja olisi kaupungininsinööri oikeutettu, kun niin halusi, ottamaan osaa hallituksen kokouksiin sekä myös velvollinen hallituksen kutsusta saapumaan sen kokouksiin.

Teknillisten laitosten johtajat nimittäisi kaupunginvaltuusto virkaan hallituksen ehdotuksesta, jota vastoin muiden virkamiesten ottaminen jäisi osin hallituksen ja osin asianomaisten johtajain toimeksi. Niinikään oikeutettaisiin hallitus myöntämään teknillisten laitosten virkamiehille ja palveluskunnalle vuotuista virkalomaa, kuitenkin noudattaen kaupunginvaltuuston tähän nähden tekemiä yleisiä päätöksiä.

Kutakin teknillistä laitosta johtaisi teknillinen johtaja, ja teknillisessä suhteessa laitoksia tietenkin hoidettaisiin itsenäisesti. Sitä vastoin saattoi eri mieliä olla siitä, eikö niin sanottu kaupallinen

työ olisi keskitettävä ja kaikille kolmelle laitokselle yhteinen konttori perustettava. Näytti nimittäin siltä, kuin voitaisiin tällaista keskitystä noudattamalla monessa kohden säästää menoja. Tosin edellytti kaupunginvaltuuston päätös kaupungin teknillisten laitosten kirjanpitoon nähden, että jokaisella laitoksella oli kamreerin hoitama eri kirjanpito-osastonsa, mutta sitä vastoin pitäisi käydä perustaminen kaikille laitoksille yhteinen kassaosasto, joka riittäisi siinäkin tapauksessa että vedenkulutusmaksujen periminen annettaisiin sen tehtäväksi. Kaupungin kolmen teknillisen laitoksen huomattavaa rahankantomäärää silmällä pitäen oli komiteasta näytänyt siltä kuin, siihen katsomatta että siitä voisi koitua eräitä haittoja, olisi yhteinen kassakonttori perustettava. Tämähän ei estäisi kutakin laitosta hoitamasta pientä eri kassaansa, jos sellainen havaittaisiin tarpeelliseksi.

Edellä lausutun johdosta komitea ehdotti, että rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esittäisi:

että 1911 vuoden alusta asetettaisiin kaupungin teknillisten laitosten hallitus;

että hallitukseen tulisi kuulua kaksi kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä ja varajäsentä ynnä yksi rahatoimikamarin vuodeksi valitsema jäsen ja varajäsen sekä itse-oikeutettuina jäseninä teknillisten laitosten johtajat, asianomaiset apulaisensa varamiehinä, ollen hallitus muutoin kokoonpantava ja järjestettävä pääasiallisesti komitean ehdotuksen mukaisesti; sekä

että mainitun hallituksen tulisi tehdä ja kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi antaa ehdotukset hallituksen ohjesäännöksi sekä virkamiestensä johtosäännöksi.

Edellä mainitussa kirjelmässään rahatoimikamari, joka oli komitean ehdotuksesta hankkinut vesijohtokonttorin sekä kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen lausunnot, jotka niinikään oli pantu kirjelmän oheen, esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi hyväksyä komitean mietinnössä tehdyt ehdotukset yhteisen hallituksen asettamisesta kaupungin teknillisiä laitoksia varten.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ komitean ehdotuksen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 7 päivänä 1909 oli rahatoimikamariin palauttanut ²⁾ kysymyksen kamarin notaarinviran jälleen täyttämistä, esitti kamari kirjelmässä tammikuun 15 päivältä 1910, että varatuomari K. Furuohjelm valittaisiin mainittuun virkaan.

Rahatoimikamarin notaarinviran jälleen täyttäminen.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 9 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 121 ja 122.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto varatuomari Furuhjelmin rahatoimikamarin notaariksi.

Kaupungin tilastokonttorin johtajanviran täyttämisen.

Kaupungin vastaperustetun tilastokonttorin ²⁾ johtajanvirkaan valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto aktuaarin, filosofianmaisteri H. Dalströmin.

Avustavan rakennustarkastajanviran täyttämisen.

Kaupungin vastaperustettua avustavan rakennustarkastajan virkaa ⁴⁾ täyttäessään valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto siihen arkkitehti L. Mallanderin.

Kaupunginlääkärin valitsemistapa.

Maistraatin kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1909 ilmoitettiin kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 14 päivänä hylännyt valtuuston esityksen ⁶⁾ määräyksen antamisesta, että kaupunkien kaupunginlääkärinvaali vastedes olisi kaupunginvaltuuston toimitettava.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto maistraatilta anoa ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että kaupungin nykyään avoinna oleva toisen kaupunginlääkärin virka julistetun hakuajan kuluttua jälleen täytettäisiin asianmukaisella tavalla.

Toisen kaupunginlääkärin nimittäminen virkaan.

Sittemmin ilmoitti ⁸⁾ maistraatti kirjelmässä marraskuun 12 päivältä, että senaatti oli edellisen lokakuun 4 päivänä nimittänyt lääketieteellisensiaatti K. H. Råberghin toiseksi kaupunginlääkäriksi.

Toisen kaupunginlääkärin osallisuus siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan.

Maistraatin kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1909 ilmoitettiin kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli valtuuston hakuksen ⁶⁾ johdosta mainitun kuukauden 16 päivänä julistanut kaupungin toisen kaupunginlääkärinviran pitäjän osalliseksi Suomen siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan, kuitenkin sillä ehdolla että asianomainen alistui maamme kaupunkien virkamiesten osallisuudesta eläkekassaan voimassa oleviin säännöksiin tahi siihen, mitä siitä vastedes asianmukaisella tavalla säädettäneen, sekä että kaupunki sitoutui vastaamaan säädettyjen eläkemaksujen sekä vakanssi- ja armovuodensäästöjen suorittamisesta viran puolesta kassaan.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto kärkeä rahatoimikamarin vastedes puheenalaisen viran puolesta pidättää sekä edellä mainittuun leski- ja orpokassaan toimittaa sanotut eläkemaksut sekä vakanssi- ja armovuodensäästöt.

Sörnäsän alue-

Jälleen täytettäessä avonaista Sörnäsän alueen aluelääkärin-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 14 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 169 ja seur. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 19 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 91 ja 92. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 7 §. — ⁶⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 127 ja seur. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 5 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 15 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 6 §.

virkaa valitsi 1) kaupunginvaltuusto siihen lääketieteellisensiaatti N. A. H. Sundeliuksen.

lääkäriviran jälleen täyttäminen.

Avonaiseksi julistettua kaupungin kirjaston 2) kirjastonhoitajan virkaa täytettäessä 1911 vuoden alusta lukien valitsi 3) kaupunginvaltuusto siihen filosofianmaisteri U. Thermanin.

Kaupungin kirjaston kirjastonhoitajan viran täyttäminen.

Avonaista majoituslautakunnan sihteerinvirkaa jälleen täytettäessä valitsi 4) kaupunginvaltuusto siihen tullihallituksen asessorin E. Lindroosin.

Majoituslautakunnan sihteerinviran jälleen täyttäminen.

Kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä valitsi 5) kaupunginvaltuusto kaasulaitoksen toimitusjohtajaksi insinööriin, vapaaherra E. Cedercreutzin.

Kaupungin kaasulaitoksen toimitusjohtajan viran täyttäminen.

Niinikään kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä valitsi 6) kaupunginvaltuusto sähkölaitoksen toimitusjohtajaksi insinööri B. Wuolteen.

Kaupungin sähkölaitoksen toimitusjohtajan viran täyttäminen.

Maistraatin kirjelmässä 7) joulukuun 4 päivältä 1909 lähetetyn ehdotuksen kaupungin rakennustarkastajan apulaisen 8) johtosäännöksi kaupunginvaltuusto hyväksyi 9); kuitenkin olisi johtosääntö maistraatin lopullisesti vahvistettava ja annettava. Tämä maistraatin sittemmin helmikuun 9 päivänä 1910 vahvistama johtosääntö oli seuraava:

Rakennustarkastajan apulaisen johtosääntö.

Helsingin kaupungin rakennustarkastajan apulaisen johtosääntö.

1 §.

Rakennustarkastajan apulaisen on velvollisuus rakennustarkastajan silmäläpidon alaisena ja hänen kerallaan valvoa kaupungin rakennustoimintaa sekä siinä kohden erittäin:

a) rakennusjärjestystä tai vahvistettuja piirustuksia ja konstruksioneja rikottaessa viipymättä niistä rakennustarkastajalle ilmoittaa;

b) olla osallisena toimittamassa ja itse toimittaa ne katselmuksel, tarkastukset ja katsastukset, jotka rakennustarkastaja pitää tarpeellisina; sekä

c) kaikista toimittamistaan tehtävistä pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset, ja on sanottu päiväkirja joka päivä näytettävä rakennustarkastajalle.

2 §.

Rakennustarkastajan virasta vapaana tai estettynä ollessa astuu rakennustarkastajan apulainen hänen sijaansa.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 18 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 186 ja seur. — 3) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 28 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 27 §. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 18 §. — 6) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 19 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — 8) Ks. tätä kert. siv. 91 ja 92. — 9) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 8 §.

3 §.

Rakennustarkastajan apulaisen asettaa kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta, varaamalla molemminpuolin kuuden kuukauden irtisanomisajan. Hänen ei ole lupa laatia paikkakunnalla toimitettavain rakennusyritysten piirustuksia eikä sellaisia rakennusyrityksiä johtaa, mutta hän ei ole estetty hoitamasta muuta virkaa, joka ei ole esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

4 §.

Maistraatti voi myöntää rakennustarkastajan apulaiselle virkavapautta enintään kuukaudeksi. Pitempää virkavapautta koskeva hakemus on maistraatin toimesta annettava kaupunginvaltuustolle.

5 §.

Rakennustarkastajan apulaisen pitää joka päivä olla tavattavana virka-huoneessaan maistraatin määräämänä aikana.

Muutetut määräykset kättilöavun antamisesta varattomille synnyttäjäille.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 oli lausunnon antamista varten vaivaishoitohallitukseen lähettänyt ¹⁾ terveydenhoitolautakunnan tekemän esityksen sellaisen muutoksen tekemisestä varattomille synnyttäjäille heidän kotonaan annettavasta kättilöavusta voimassa oleviin määräyksiin, että rahatoimikonttori 1910 vuoden alusta saisi tuollaisia synnyttäjiä avustaneille kättilöille maksaa palkkion oikeutettujen kättilöjen antamien, ensimmäisen kaupunginlääkärin tarkastamien ja hyväksymien laskujen nojalla, antoi vaivaishoitohallitus lausunnon asiasta sekä puolsi lautakunnan ehdotusta hyväksyttäväksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä myöntyi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että vastamainitun palkkion saisi, noudattaen muutoin sen maksamisesta annettuja määräyksiä, maksaa niissäkin tapauksissa, jolloin varaton nainen on päästetty muualla kuin kotonaan, mutta ei yleisessä eikä kunnan avustamassa laitoksessa.

Kaupungin kirjaston uusien sääntöjen vahvistus.

Kirjelmässä ⁴⁾ maaliskuun 8 päivältä huomautti kansankirjaston ja lukusalin hallitus, että kaupunginvaltuuston maaliskuun 2 päivänä 1886 hyväksymät ja Uudenmaan läänin kuvernöörinviraston huhtikuun 30 päivänä samana vuonna noudatettavaksi vahvistamat Helsingin kaupungin kirjaston säännöt olivat nyttemmin osittain vanhentuneet. Oli nimittäin annettu kaupungin viranomaisia ja laitoksia koskevia asetuksia, jotka eivät olleet näiden sääntöjen mukaisia. Korjausta niihin vaativat myös ne muutokset, joiden alaisina kirjasto ja sen järjestys oli vuosien kuluessa ollut. Tämän johdosta

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 130. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 16 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

oli hallitus laatinut ehdotuksen uusiksi säännöiksi, joissa paitsi muuttuneita olosuhteita myös oli otettu huomioon semmoista, mikä oli näyttänyt kirjaston vastaiselle kehitykselle hyödylliseltä. Tämän ehdotuksen lähetti hallitus kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi, samalla perustellen niitä muutoksia, joita ehdotuksessa oli tehty voimassa oleviin sääntöihin.

Samassa yhteydessä hallitus ehdotti, että kirjaston siihenastinen vakiintunut nimi „Helsingin kansankirjasto ja lukusali“ muutettaisiin nimeksi „Helsingin kaupungin kirjasto“. Tämän muutosehdotuksen tarkoituksena oli, että jo nimestä kävisi selville, että kirjasto oli, niinkuin kunnan kirjaston tulikin olla, olemassa kaupungin kaikkia asukkaita varten ilman erotusta.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä, koska hallitus ei ollut tarkemmin perustellut ehdotustaan kansankirjaston muuttamisesta kunnan kirjastoksi, mutta ehdotus kuitenkin valtuuston mielestä sisälsi laajakan-toisen toimenpiteen, koska kunnan kirjaston kirjavaraston kokoonpanon ilmeisesti tulisi olla aivan toinen kuin kansankirjaston sekä kirjaston voimassapito sentähden, jos mainittu ehdotus hyväksyttäisiin, varsin luultavasti vaatisi lisääntyneitä kustannuksia, palauttaa asian hallitukseen, jonka tuli ilmoittaa siten ehdottamansa toimenpiteen syyt.

Tämän johdosta antoi kansankirjaston ja lukusalin hallitus valtuustolle toukokuun 13:nä päivätyn, seuraavaa sisällystä olevan kirjelmän 2):

Helsingin kansankirjastoa oli varmaankin katsottava kunnan kirjastoksi. Se oli kunnan omaisuutta, sitä ylläpidettiin kokonaan kunnan varoilla, sitä hallittiin kuten kunnan laitosta ja se oli avoinna kaikille kaupungin asukkaille, mikä kävi ilmi laitoksen voimassa olevista säännöistä. Pääkaupungin asukkaat tarvitsivat myös yleisen kirjaston; tätä oli viime aikoina usein huomautettu eri tahoilta ja tämä tarve kävi ilmi siitakin, että kunnan kirjastoa olivat jo kauan käyttäneet kaikkiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvat henkilöt. Kun hallitus uudessa sääntöehdotuksessaan ja sen yhteydessä ehdotti, että nimitys „Helsingin kansankirjasto ja lukusali“ nyttemmin sopimattomana vaihdettaisiin „Helsingin kaupungin kirjaston“ nimeen, että voimassa olevain sääntöjen 1 §:stä poistettaisiin sanat „ja erittäinkin työkansalle“ ja että ulkomaista kirjallisuutta, jota usein kysyttiin, saisi — aluksi ainoastaan kaikkein arvokkainta — hankkia kirjastoon, oli tämä tapahtunut silmällä pitäen sitä kehityskantaa, jonka kirjasto viisikymmenvuotisen olemassaolonsa aikana

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 22 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 34.

oli vähitellen saavuttanut. Hallitus ei suinkaan pyrkinyt tekemään kirjastoa kaupungin väestön varattomalle osalle vähemmän hyödylliseksi kuin se aikaisemmin oli ollut. Päinvastoin katsoi hallitus, että näiden asukkaiden tarve oli kunnan kirjastossa otettava erittäin varteen. Mutta sellaiset näkökohdat eivät estäisi kirjastoa olemasta hyödyksi muillekin yhteiskunnan jäsenille. Väestön köyhemmässä osassa olikin monta työläistä ja muuta kansalaista, jotka itseopiskelujen kautta, johon kirjasto oli antanut tilaisuutta, olivat saavuttaneet sivistysmäärän, joka ei ainoastaan saattanut heitä kykeneviksi lukemaan menestyksellä myöskin vähemmän kansantajuisia, vieläpä ulkomaisiakin teoksia, vaan teki myös sellaisen lukemisen heille tarpeeksi.

Jos kirjaston kehitystä yleiseksi kunnan kirjastoksi ehkäistäisiin ja taantumista tässä kohden ilmaantuisi, kävisi epäilemättä oman kirjaston tarve sille yleisölle, joka silloin vieraantuisi kansankirjastosta, varsin välttämättömäksi. Hallitus puolestaan ei voinut pitää hyödyllisenä yhteiskunnalle, että syntyi eri kirjastoja eri yhteiskuntaluokkia varten. Sellainen ainoastaan kärjistäisi luokkaerotusta, kun taas yleiset kirjastot päinvastoin vaikuttaisivat tässä suhteessa tasoittavasti. Kansankirjastojen vanha tyyppi kirjallisina armeliasuuslaitoksina oli edistänyt luokkavastakohtien kärjistymistä. Se oli myöskin saanut aikaan herpautumista kansanvalistustyössä kiinnittämällä yksinomaan huomiota alkeellisiin sivistystarpeisiin.

Nykyään ilmeni useimmissa sivistysmaissa voimakasta pyrkimystä koettaa pohjoisamerikalaiseen malliin uudesti muodostaa kansankirjastoja vapaiksi julkisiksi kirjastoiksi kaikkia yhteiskuntaluokkia varten, kirjastoja, jotka tyydyttivät niin tieteellisen kuin huvikirjallisuudenkin vaatimuksia, joissa oli sekä lukusaleja että nuorisokirjastoja, jotka pidettäisiin avoinna koko päivän, joissa oli tilavia ja miellyttäviä huoneistoja ja jotka olivat maksuttomia. Missä tällainen uudestimuodostaminen oli toteutettu, oli kirjaston merkitys lisääntynyt varsin suurella määrällä. Sivistyslaitoksina asetettiin ne usein koulujenkin yläpuolelle. Ne vaikuttivat yhtä rinnan koulujen kanssa ja jatkoivat siitä, mihin nämä olivat lopettaneet. Hallitus ei salannut, että se toivoi sellaista kehitystä Helsingin kansankirjastollekin. Mutta se oli tietoinen tielle tulevista vaikeuksista. Varsin laaja sisäinen työ oli suoritettava kirjastossa. Kysymys ei ollut ainoastaan kaikenlaisen hyvän kirjallisuuden tarjoamisesta yleisölle, vaan myös että jokainen voi niin mukavasti ja helposti kuin mahdollista saada niitä kirjoja ja niistä niitä tietoja, joita hän halusi ja tarvitsi. Tarpeen oli ulkonaisiakin muutoksia. Hallituksen tarkoitus oli, jos kaupunginvaltuusto sen sallisi, antaa kirjaston kehityksen hitaasti ja asteettain jatkua ja tällöin kiinnittää huomiota

yleisön oikeutetuimpiin vaatimuksiin ja täällä vallitseviin oloihin. Uudessa sääntöehdotuksessa ehdotetut muutokset olivat tällaisten näkökohtain vaatimia ja olivat sitä paitsi, niinkuin aikaisemmin oli huomautettu, luonnollisia kirjaston nykyisessä kehitysvaiheessa.

Hallitus ei voinut kieltää, että hidaskin kehitys vaati vähitellen kasvavia kustannuksia, mutta oli sitä mieltä, että ne eivät olleet vältettävissä kirjaston merkitystä vähentämättä. Riittävään varainpuutteessa olisi kirjaston mahdoton vaatimattomimmassakaan muodossa täyttää niitä vaatimuksia, joita yhteiskunnan yleinen kehitys aivan varmaan olisi sille asettava.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä ja vahvistaa hallituksen edellä mainitun ehdotuksen eräin muutoksin, joten kirjaston säännöt saivat seuraavan muodon:

Helsingin kaupungin kirjaston säännöt.

1 §.

Valmistaakseen kaupungin asukkaille tilaisuutta hyödylliseen ja sivistävään lukemiseen pitää Helsingin kaupunki voimassa yleistä kirjastoa (pääkirjastoa ynnä haarakirjastoja ja lukusaleja).

2 §.

Kirjastolle valitsee kaupunginvaltuusto hallituksen, johon kuuluu kolme varsinaista ja kolme varajäsentä, valittuina kolmeksi vuodeksi siten, että vuosittain yksi varsinainen ja yksi varajäsen vuoroonsa eroaa. Valitut ryhtyvät toimeensa seuraavan vuoden alusta. Hallituksen ensimmäisessä kokouksessa vuosittain valitsevat jäsenet keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kirjastonhoitajalla on hallituksen kokouksissa äänivalta kaikissa asioissa, jotka eivät koske häntä itseään. Puheenjohtajalla on ratkaiseva ääni. Varajäsenet kutsutaan kokouksiin, joissa tärkeämpiä asioita käsitellään, ja ovat silloin oikeutetut ottamaan osaa keskusteluun, mutta äänioikeutettuja ainoastaan edustaessaan varsinaisia jäseniä, jossa tapauksessa heidät kutsutaan siinä järjestyksessä, missä he ovat hallitukseen tulleet. Hallituksen kokouksissa pidetään pöytäkirjaa.

3 §.

Kirjastonhoitajan asettaa kaupunginvaltuusto. Viran avoimeksi tullessa pitää hallituksen julistaa kirjastonhoitajan virka avoimeksi kolmenkymmenen päivän kuluessa kirjallisesti haettavaksi hallituksen puheenjohtajan luona, minkä jälkeen hallituksen tulee oman lausuntonsa ohella lähettää asiakirjat kaupunginvaltuustolle. Virkaan ottaessa varataan molemmin puolin kuuden kuukauden irtisanomisaika. Jos kirjastonhoitaja äkkiarvaamatta eroaa, määrätköön hallitus viran hoitamisesta, kunnes se ehditään vakinaisesti täyttää.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 26 §.

4 §.

Hallituksen asiana on sitä paitsi:

- a) pitää laitosta silmällä sekä siihen nähden antaa kirjastonhoitajalle tarkempia määräyksiä;
- b) rahatoimikamarin annettavaa maksumääräystä varten hyväksyä kirjastolle asetetut laskut sekä vuosittain tammikuun kuluessa rahatoimikamariin lähettää tili laitokseen viimeksi kuluneena vuonna kertyneistä rahavaroista;
- c) vuosittain ennen lokakuun 1 päivää rahatoimikamariin lähettää kirjaston tulo- ja menoarvion ehdotus seuraavaksi vuodeksi;
- d) huhtikuun kuluessa kaupunginvaltuustolle antaa tilastollisesti laadittu kertomus kirjaston tilasta ja käyttämisestä lähinnä edellisenä vuonna;
- e) katsoa että kirjaston inventeeraus toimitetaan 9 §:ssä sanotulla tavalla;
- f) ottaa ja erottaa haarakirjastojen hoitajat, tarpeelliset apulaiset ja laitoksen palvelijasto sekä määrätä näiden virantoimitusajasta ja virkalomasta;
- g) antaa laitoksessa noudatettavat määräykset ja järjestyssäännöt yleisölle sekä säännöt kirjain lainausta varten ynnä määrätä sakoista, hukkuneiden kirjain korvaamisesta, kirjaluettelojen myynnistä ja muista kirjasto- liikkeen yhteydessä olevista asioista; sekä
- h) kuukauden kesäloman lisäksi myöntää kirjastonhoitajalle tarpeen tullen virkalomaa enintään neljäksi päiväksi sekä, jos hän haluaa pitempää virkalomaa, lähettää hänen sitä koskeva hakemuksensa ynnä oma ehdotuksensa kirjastonhoitajan viran hoitamiseksi puheena olevan virkaloman aikana kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

5 §.

Kirjalainoista suoritettavista maksuista määrää kaupunginvaltuusto hallituksen ehdotuksen nojalla.

6 §.

Kirjastonhoitajalla, joka vastaa kirjaston kirjavaraston ja muun omaisuuden hoidosta, on velvollisuutena:

- a) hallituksen ohjeitten mukaan hoitaa laitoksen johtoa sekä valvoa työtä ja järjestystä siinä;
- b) huolehtia kirjain asianmukaisesta sidottamisesta;
- c) laatia kirjavarastosta tarpeelliset luettelot, käyttämällä apunaan laitoksen vuosirahansääntöön otettuja apulaisia;
- d) hallituksen valvonnan alaisena hoitaa kirjaston taloutta sekä pitää silmällä kirjaston rakennuksia;
- e) hallituksen ylivalvonnan alaisena tilata kirjat, sanoma- ja aikakauslehdet;
- f) toimia hallituksen sihteerinä;
- g) antaa inventeeraajille tarpeellisia tietoja; sekä
- h) muutoin noudattaa hallituksen antamia määräyksiä.

7 §.

Pääkirjaston lainausosastot pidetään yleisön käytettävänä vähintään viisi, sen lukusalit vähintään neljä sekä haarakirjastot ja niiden lukusalit vähintään kaksi tuntia kunakin päivänä. Hallituksen harkinnan mukaan

voidaan lainausta johonkin määrin rajoittaa sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä kesäkuun 1 ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana. Inventeerausajaksi lainaus keskeytetään.

8 §.

Sanoma- ja aikakauslehdet, jotka ovat tarpeellisen ajan olleet luku-saleissa käytettävänä, kootaan vähitellen, ja tulee hallituksen määrätä, mitkä niistä on sidottava ja liitettävä kirjastoon sekä mitkä myytävä hylkypaperina.

9 §.

Joka viides vuosi kesäkuussa sekä kirjastonhoitajan vaihtuessa toimitetaan kirjaston kirjavaraston inventeeraus. Sitä paitsi voidaan haaraosaston johtajan vaihtuessa toimittaa asianomaisen haarakirjaston inventeeraus, jos hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Inventeeraajain, jotka kaupunginvaltuusto valitsee, tulee kirjalueteloista poistaa hukkuneet kirjat sekä työnsä päätettyään kaupunginvaltuustolle antaa kertomus inventeerauksesta ja tehdä ne kirjaston hoitoa ja toimintaa koskevat muistutukset ja ehdotukset, joita inventeeraus ehkä on aiheuttanut.

Kaksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjelmässä helmikuun 17 päiväältä valtuustolle lähetettyä kaavaketta välikirjoiksi, joiden kautta yhtiö yksityisille henkilöille tahi yhtiöille luovuttaisi oikeuden ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin sekä niin koti- kuin ulkomaistenkin tuollaisten juomain anniskelemiseen kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän 1912 väliseksi myyntikaudeksi, valtuusto hyväksyi ja vahvasti noudatettaviksi 1).

Vahvistetut väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluoikeuden luovutus-kirjain kaavakkeet.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 oli, sen johdosta että Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta oli anonut, että sille varattaisiin tilaisuus saada lainhuuto Oikokadun taloon n:o 7 sekä että valtuusto suostuisi koulun talojen Pohjois Esplanadikatu n:o 21 ja Oikokatu n:o 7 kiinnityksen korottamiseen, päättänyt 2) johtokunnalta tiedustella erinäisiä asian yhteydessä olevia seikkoja, antoi johtokunta pyydetty tiedot 3).

Myöntymys Sedmigradskyn pientenlastenkoulun johtokunnan esitykseen kiinnityksen korottamisesta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto, joka katsoi riittävän vakuuden tarvittavasta lainasummasta olevan asianomaiselle lainanantajalle tarjottavissa kiinnityksellä yksinomaan Pohjois Esplanadikadun taloon n:o 21, oikeuttaa johtokunnan ottamaan sekä mainittuun taloon kiinnityttämään enintään 90,000 markan suuruisen lainamäärän taloon aikaisemmin kiinnitettyjen velkain lisäksi, joten johtokunnan esitys muilta kohdin ei aiheuttanut muuta toimenpidettä.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 6 §. — 2) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 134 ja 135. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 28 §.

Evätyt anomus luvan saamisesta korkeamman maksun kantamiseen raitiotiematkoista.

Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anomuksen sellaisen selvennyksen tekemisestä kaupungin ja yhtiön välillä voimassa olevan toimilupakirjan 6 §:n d momenttiin, että yhtiö oikeutettaisiin kantamaan korkeamman maksun matkoilta kaupungista eräisiin sen pohjoispuolella oleviin paikkoihin, kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta.

Kaupungin ja Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiön välinen oikeudenkäynti.

Vaadituksi selitykseksi erinäisten valitusten johdosta, joita talonomistaja T. Silvan y. m., kapteeni A. Lowenetzsky y. m. ja apukamreeri A. Koroleff y. m. olivat tehneet kaupunginvaltuuston päätöksestä ²⁾ alottaa oikeudenkäynti Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiötä vastaan yhtiön velvoittamiseksi poistamaan sähköjohtonsa niitä kannattavine patsaineen kaupungin kaduilta ja avonaisilta paikoilta ³⁾, päätti valtuusto läänin kuvernöörille lausua, että valittajat olivat sitä vähemmän voineet näyttää mainitun valtuuston päätöksen loukanneen heidän yksityistä oikeuttaan, kun heillä ylipäätään ei ollut eivätkä he olleet väittäneetkään itsellään olevan oikeutta edellä mainittuja sähköjohtoja varten käyttää kaupungin katuja ja yleisiä paikkoja. Kun valittajat eivät myöskään olleet voineet väittää, että valtuusto olisi päätöstä tehdessään mennyt toimivaltansa ulkopuolelle taikka että päätös ei olisi syntynyt laillisella tavalla, ei valitus näyttänyt ansaitsevan vähintäkään huomiota.

Sittemmin ilmoitettiin ⁴⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi läänin kuvernöörin vastamainittujen valitusten johdosta antamat kolme välipäätöstä, joissa kuvernööri oli havainnut, että valittajat eivät olleet esiintuoneet syytä valtuuston edellä kerrotun päätöksen muuttamiseen.

Vaadituksi alamaiseksi selitykseksi apukamreeri Koroleffin y. m. ja kapteeni Lowenetzskyn y. m. edellä mainitusta kuvernöörin välipäätöksestä tekemäin erinäisten valitusten johdosta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, koska valittajat eivät olleet esiintuoneet uusia syitä, toistaa mitä valtuusto asiasta kuvernöörille antamassaan selityksessä oli lausunut.

Maistraatin kirjelmässä lokakuun 15 päivältä ilmoitettiin ⁶⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen elokuun 19 päivänä apukamreeri Koroleffin y. m. edellä kerrottuihin valituksiin antamassaan päätöksessä jättänyt asian kuvernöörin välipäätöksen varaan.

Lyhennetty makuu aika

Kaupungin tavaravajain päällysmiehen rahatoimikamarille ehdotettua, että pakkahuoneeseen poistettavan tullinalaisen tavaran

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 23 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 135. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 19 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 18 § ja kesäk. 7 p. 16 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 4 §.

makuu-aikaa tavaravajoissa lyhennettäisiin, sekä liikennekonttorin ja Helsingin kauppavaltuutettujen annettua lausunnon asiasta, esitti kamari kirjelmässä kesäkuun 30 päivältä, että mainitun laatuisen tullinalaisen tavaran makuu-aika kaupungin tavaravajoissa lyhennettäisiin lokakuun 1 päivästä 1910 lähtien neljästä kolmeksi vuorokaudeksi.

tullinalaiselle tavaralle.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Sittenkun moniainen liikkeenharjoittajain toimesta oli maistraattiin annettu esitys, että kaupunki järjestäisi ja pitäisi voimassa työkuntaa, jonka tulisi avustaa yleisöä tavarain pakkahuonekäytellyssä, sekä maistraatti oli mainitusta esityksestä hankkinut erinäisten viranomaisten lausunnot, lähetti maistraatti kirjelmässä 2) toukuun 11 päivältä kaupunginvaltuustolle kaikki asiassa syntyneet kirjat niihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joita mainittu esitys saattoi aiheuttaa.

Kysymys työ-kunnan järjestämisestä kaupungin pakkahuoneeseen.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto lähettää sen valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Hertzberg, Frenckell ja Krogius.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä oli Suomen eläinsuojelusyhdistyksen mainitsemistaan syistä tehnyt esityksen Korkeasaarella olevan eläinkokoelman poistamisesta.

Evätty esitys Korkeasaaren eläinkokoelman poistamisesta.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan ja mainitun eläinkokoelman intendentin, filosofian kandidaatti R. Palmgrenin annettua lausunnon asiasta epäsi 4) kaupunginvaltuusto yhdistyksen esityksen.

Samana eläinsuojelusyhdistyksen esityksen tarpeellisten parannusten toimeenpanemisesta Korkeasaarella olevain eläinten hoidossa kaupunginvaltuusto niinkään epäsi 5), koska yhdistys ei ollut maininnut, mitä epäkohtia siinä oli olemassa, sekä valtuusto oli saanut tietää, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö, joka ylinnä piti silmällä Korkeasaaren eläinkokoelmaa, oli erinäisillä viimeaikaisilla toimenpiteillään koettanut mikäli mahdollista hankkia eläimille entistäinkin huolellisempaa hoitoa.

Evätty esitys eläinten hoidon parantamisesta Korkeasaarella.

Maistraattiin annetussa, rahatoimikamariin toimitetussa sekä kamarin oman lausunnon kera kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjoituksessa oli Maanviljelijäin maitokeskus-osakeyhtiö anonut, että yhtiö, kaupungin nykyiseen ja vastaisiin poliisijärjestyksiin katsomatta, oikeutettaisiin korttelissa n:o 192 IV kaupunginosassa oleville tonteilleen rakennuttamaan meijeri sekä siellä eräin ajoin öisinkin erityisettä luvatta teettämään työtä.

Evätty meijeriliikettä koskeva hakemus.

1) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 28 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 35. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 17 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 50 §. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 22 §.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, koska hakemus ei tarkoittanut mainittujen tonttien muuttamista asuntotonteista tehdastonteiksi, joihin poliisijärjestyksen säännöksiä puheenalaisessa kohden ei voisi katsoa käyvän soveltaminen, eikä valtuusto pitänyt itseään asianomaisena sallimaan poikkeuksia kaupungin voimassa olevasta taikka sille vastedes annettavasta poliisijärjestyksestä, että mainittu hakemus ei aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston puolelta.

Lausunto kaupungin toreilla ja rantasilloilla käydyin kaupan järjestyksen muuttamista tarkoittavan esityksen johdosta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan kesäkuun 15 päivänä 1909 oli erikoisvaliokuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt ²⁾ kysymyksen lausunnon antamisesta rahatoimikamarin maistraatille tekemän, kaupungin toreilla ja rantasilloilla harjoitetun kaupan järjestyksen muuttamista koskevan esityksen johdosta, antoi valiokunta mietinnön ³⁾ asiasta.

Valiokunnan lausunnosta kävi selville, että valiokunta oli katsonut olevan tarkastettavaksi ottaminen kysymyksen tšekäläisen torikaupan järjestämisestä koko laajuudessaan. Valiokunnan saaman käsityksen kävi lyhyesti julkilausuminen siten, että kaikki välikauppa ja lähinnä eräitten lueteltujen ravintoaineiden välikauppa olisi vähitellen poistettava toreilta sekä ettei näillä siis harjoitettaisi muuta kuin varsinaista yhteisen kansan kauppaa eli sitä kauppaa, jota voimassa olevan elinkeinoasetuksen mukaan täytyy saada siellä harjoittaa. Terveydellisten vaatimusten varten ottamiseksi tässä kaupassa esitti valiokunta, että torit, missä kaupaa edelleen harjoitettaisiin, vähitellen päällystettäisiin noppakivillä tahi asfaltilla sekä että rahatoimikamarin tulisi vähä vähältä hankkia tähän tarvittavat määrärahat. Toreilta siten poistettu kauppa osotettaisiin sen sijaan toimitettavaksi katon alla, s. o. joko kaupungin etusijassa elintarpeiden kauppaa varten rakennuttamissa erityisissä halleissa taikka myös, mikäli aihetta tilan varaamiseen niissä ei näyttäisi olevan, tavallisissa myymälöissä, joita asianomaiset kauppiat saisivat vuokrata yksityisiltä.

Valiokunta esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupunginvaltuusto ensimmäisenä torikaupan järjestämistoimenpiteenä puoltaisi rahatoimikamarin siinä mielessä tekemää ehdotusta niin mikäli koski paikkain järjestämistä toreilla, kuin toriaikain rajoitustakin, minkä ohessa valtuusto myös lausuisi, että kamari voitaisiin valtuuttaa terveydenhoitolautakuntaa ja poliisiviranomaisia kuultuaan, mutta tarvitsematta joka kerta pyytää valtuuston lausuntoa, päättämään kaupaksi tuotujen tavarain myyntipaikoista sekä niistä muutoksista, joita niihin nähden vähitellen havaittaisiin tarpeellisiksi; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 9 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 136. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29.

että kaupunginvaltuusto sen ohessa, periaatteellisesti yhtyen valiokunnan esittämiin näkökohtiin ja lausuntoihin, pyytäisi, että maistraatti torikaupan järjestämistä koskevan kysymyksen jatkuvaa kaikinpuolista käsittelyä varten valiokunnan mietinnön pohjalla uudestaan lähettäisi mainitun asian rahatoimikamariin, kehottaen kamaria, mikäli asian ei ollut katsottu likinnä koskevan terveydenhoitolautakunnan toimialaa, antamaan asiasta kokonaisuudessaan selvän, seikkaperäisen ehdotuksen, josta kaupunginvaltuuston lausuntoa sitten pyydetäisiin, sekä että asia, mikäli sen oli havaittu kuuluvan mainitulle lautakunnalle, maistraatin toimesta jätettäisiin sille edellä mainittua tarkoitusta varten.

Asiaa uudelleen esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 9 päivänä 1909 oli lausunnon saamista varten vaivaishoitohallitukseen lähettänyt ²⁾ kysymyksen lausunnon antamisesta erään komitean k. senaattiin antamasta, vaivaishoitolainsäädännön uudistusta koskevasta mietinnöstä, lähetti vaivaishoitohallitus asiasta lausunnon, lähettäen valtuustolle samalla myös hallituksen toimitusjohtajan antaman lausunnon. Vastamainitussa lausunnossa vaivaishoitohallitus puolsi hyväksyttäväksi komitean ehdotusta, jota vastoin toimitusjohtaja lausunnossaan piti suotavana, että asiantunteva komitea vieläkin tarkastaisi yleisestä vaivaishoidosta voimassa olevaa asetusta.

Lausunto vaivaishoitolainsäädännön uudistusta koskevasta mietinnöstä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto vaaditaksi lausunnoksi maistraattiin lähettää otteen asian käsittelyssä tehdystä pöytäkirjastaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 7 päivänä 1909 oli erityisen valiokunnan edelleen valmisteltavaksi jättänyt ²⁾ kysymyksen lausunnon antamisesta sulfaattiselluloosakomitean k. senaattiin antamasta mietinnöstä ehdotuksineen laiksi suoje-luksesta laitosta, varastoa tahi toimintaa vastaan, joka naapurille tahi muulle tuottaa huomattavaa haittaa, antoi valiokunta asiasta mietinnön sekä esitti siinä, että kaupunginvaltuusto siltä vaaditaksi lausunnoksi ilmoittaisi:

Lausunto sulfaattiselluloosakomitean mietinnöstä.

että laadittua lakiehdotusta vastaan ei ollut terveydenhoitokannalta mitään muistuttamista,

mutta että mainitun ehdotuksen sitä vastoin oli eräässä toisessa, valiokunnan lähemmin mainitsemassa suhteessa havaittu suovan sijaa muistutukselle, minkätähden se olisi uudesti laadittava siten,

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 2 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 137. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 9 §.

että se koskisi ainoastaan sulfaattiselluloosan valmistusta, jota vastoin ehdotus naapuruussuhteen oikeudelliseksi järjestämiseksi muutoin laadittaisiin ainoastaan, sikäli kuin sellaisen järjestämisen tarvetta oli jollakin määrättyllä alueella ilmaantunut.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto tämän valiokunnan esityksen.

Lausunto erinäisiä työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koskevan eduskunta-anomuksen johdosta.

Sittenkun kaupunginvaltuustolta oli vaadittu alamaista lausuntoa Suomen eduskunnan lokakuun 23 päivänä 1908 tekemän, erinäisiä työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koskevan anomuksen johdosta sekä valtuuston asiaa valmistelemaan asettama ²⁾ valiokunta, johon kuuluivat herrat V. von Wright, Cajander ja Almqvist, oli antanut lausunnon asiasta, päätti ³⁾ valtuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti antaa sen suuntaisen lausunnon, että valtuusto ei ollut tahtonut vähäksyä eduskunnan ehdotuksen arvoa, mutta kuitenkin katsonut olevan esiintuominen eräitä valiokunnan lähemmin mainitsemia epäilyksiä sen toimeenpanoon nähden.

Lausunto mielisairaiden hoidon järjestämisestä koskeva mietinnöstä.

Maistraatin kirjelmässä helmikuun 22 päivältä oli kaupunginvaltuuston lausuntoa vaadittu mielisairaiden hoidon järjestämistä varten asetetun komitean k. senaattiin antamasta lausunnosta.

Asiaa esiteltäessä lähetti ⁴⁾ valtuusto sen lausunnon antamista varten terveydenhoitolautakuntaan.

Terveydenhoitolautakunnan lausunnon saavuttua päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa ilmoittaa: että valtuusto kaikin puolin kannatti komitean ehdotusta, että mielisairaiden hoidon tulisi pääasiassa olla valtion velvollisuus, kuitenkin että sitä parinkymmenen vuoden aikaa, jonka kuluessa ehdotettujen sairaanhoitolaitosten tulisi olla valmiina, mikäli mahdollista lyhennettäisiin; että valtio-apua näytti, niinkuin armollisessa kirjeessäkin helmikuun 21 päivältä 1899 eräissä tapauksissa edellytettiin, käyvän antaminen kaupungeille, jotka itse pitivät voimassa kunnan mielisairaaloita, ja olisi tämä eritoten Helsingin kaupunkiin nähden sitä enemmän paikallaan, kun kaupungin vuosittain täytyi antaa hoitoa ja elatusta mielisairaille henkilöille, jotka omaamatta kotipaikkaoikeutta kaupungissa, oleskelivat täällä tahi lähetettiin ulkomailta tänne odottamaan toimenpidettä heidän lähettämisekseen kotipaikkoihinsa; että valtuusto ainakin pääpiirteissään kannatti komitean ehdotusta erilaatuisten hoitolaitosten järjestämisestä eri ryhmiin kuuluvia mielisairaita varten; sekä että ehdotettu eräiden potilaitten elätteelleanto niinkään näytti erittäin tarkoituksenmukaiselta.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 10 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 20 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 35 §.

Maistraatin kirjelmässä kesäkuun 2 päivältä vaadituksi lausunnoksi Valkonauha-yhdistyksen k. senaatille tekemästä hakemuksesta saada valtiovaroista apurahaa kahden lastenturvakotinsa voimassapitoon vuonna 1910 päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, kasvatuslautakunnan annettua siltä vaaditun lausunnon asiasta, lautakunnan ehdotuksen mukaisesti puoltaa yhdistykselle myönnettäväksi molempia lastenturvakotejaan varten niin suurta apurahaa, että näiden edelleen avoinna pitäminen olisi taattu.

Lausunto Valkonauha-yhdistyksen valtioavun hakemuksesta.

Maistraatin kirjelmässä lokakuun 29 päivältä vaadituksi lausunnoksi Helsingin kuuromyökkäyhdistyksen k. senaatille tekemän hakemuksen johdosta saada yleisistä varoista 1,000 markan vuotuinen määräraha yhdistyksen lastentarhakoulun kannatusavuksi päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti, antaa sen suuntaisen lausunnon että, koska asiakirjoista näkyi, että yhdistyksen rahastoja ei voinut käyttää puheenalaiseen tarkoitukseen, eivätkä yhdistyksen muutkaan varat näyttäneet riittävän mainitun lastentarhan voimassapitoon ja sekä koulutoimen ylläilykseen että vaivaishoitohallitus olivat hakemusta puoltaneet, valtuustosta näytti kuin olisi hakemus täysin oikeutettu, ja puolsi valtuusto tämän johdosta siihen myönnettäväksi.

Lausunto Helsingin kuuromyökkäyhdistyksen valtioavun hakemuksesta.

Kirjelmässä marraskuun 26 päivältä pyysi maistraatti kaupunginvaltuuston lausuntoa laatimastaan uuden työjärjestyksensä ehdotuksesta.

Lausunto maistraatin uuden työjärjestyksen ehdotuksesta.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto asettaa erityisen valiokunnan, johon valittiin herrat Lundenius ja Lundqvist sekä johtaja E. W. Walldén, laatimaan ehdotusta mainituksi lausunnoksi.

Kirjelmässä marraskuun 28 päivältä oli maistraatti vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa Eläinten ystävät nimisen yhdistyksen maistraattiin antamasta esityksestä, joka tarkoitti kalakauppaa koskevan lisäyksen tekemistä kaupungin poliisijärjestykseen.

Lausunto kaupungin poliisijärjestykseen ehdotetusta lisäyksestä.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto mainitusta asiasta lausua, että terveydenhoitolautakunta oli laatimaansa kaupungin terveydenhoitojärjestyksen ehdotukseen pannut samaa sisällystä olevia määräyksiä, kuin tässä oli ehdotettu, ja että mainittu ehdotus oli lähetetty maistraatin asettaman valiokunnan tarkastettavaksi, sekä tämän johdosta ehdottaa, että mainittu esitys saatettaisiin sanotun valiokunnan tiedoksi.

Lääninhallituksen vaatimaksi lausunnoksi Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen anomuksen johdosta saada vahvistus m. m. mainittujen valtuutettujen hyväksymälle, sanotussa kunnassa olevain

Lausunto Helsingin pitäjässä olevain taajaväestön yh-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 29 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 17 §.
— ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 4 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 7 §.

dyskuntain palojärjestyksen ehdotuksesta.

taajaväkisten yhdyskuntain palojärjestyksen ehdotukselle, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, palotoimikunnan antamassaan lausunnossa ilmoitettua, ettei toimikunnalla palotekniseltä kannalta ollut mitään muistuttamista mainittua ehdotusta vastaan, ilmoittaa, ettei valtuustollakaan puolestaan ollut asiaan mitään muistuttamista.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeuden y. m. hakemuksista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 10 tapauksessa Suomen kansalaisoikeuden saantia ²⁾ ja 3 tapauksessa vapautusta ³⁾ Suomen kansalaisuudesta tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja elinkeino-oikeuden hakemuksista.

47 tapauksessa puolsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä ulkomaalaisten tekemiin hakemuksiin saada tässä kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

Lausuntoja rohdoskaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 8 tapauksessa hakemuksista saada harjoittaa rohdoskauppaa ⁵⁾ tässä kaupungissa ja 2 tapauksessa tuollaisen kaupan siirtolupaa ⁶⁾ tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja lipeäkiven myyntilupaa tarkoittavista hakemuksista.

Niinikään antoi kaupunginvaltuusto 4 tapauksessa puoltavan lausunnon hakemuksista saada tässä kaupungissa myydä lipeäkiveä ⁷⁾.

Lausunto laboratorin perustamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Yhdessä tapauksessa puolsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemukseen saada tähän kaupunkiin perustaa ja täällä pitää voimassa farmakologis-tekno kemiallista laboratoria.

Lausuntoja biljardin pitolupaa tarkoittavista hakemuksista.

Kahdessa tapauksessa antoi valtuusto puoltavan ⁹⁾ ja niinikään kahdessa tapauksessa epäävän ¹⁰⁾ lausunnon hakemuksista saada pitää biljardeja yleisön käytettävänä.

Lausuntoja palo- ja väkiviinan tukkukaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 5 tapauksessa palo- ja väkiviinan tukkukaupan ¹¹⁾ harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista, 1 tapauksessa hakemuksesta saada siirtää toiselle henkilölle tuollaisen kaupan harjoittamislupa ¹²⁾ ja 3 tapa-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 4 ja 5 §, maalisk. 1 p. 3 §, maalisk. 15 p. 14 §, huhtik. 5 p. 4 §, huhtik. 26 p. 42 ja 43 §, syysk. 13 p. 1 §, marrask. 8 p. 3 § ja marrask. 22 p. 3 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 2 §, marrask. 22 p. 5 § ja jouluk. 6 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 7 ja 8 §, tammik. 25 p. 2 ja 3 §, helmik. 8 p. 2 ja 3 §, maalisk. 1 p. 2 §, maalisk. 15 p. 11—13 §, huhtik. 5 p. 1 ja 2 §, huhtik. 26 p. 4 ja 5 §, toukok. 26 p. 2—5 §, kesäk. 7 p. 2—5 §, kesäk. 14 p. 2 ja 3 §, syysk. 13 p. 3—11 §, syysk. 27 p. 3 ja 4 §, lokak. 11 p. 1—3 §, marrask. 8 p. 1 ja 2 § sekä marrask. 22 p. 1 ja 2 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 4 §, maalisk. 15 p. 15 §, huhtik. 5 p. 3 §, lokak. 11 p. 4 §, marrask. 8 p. 4 ja 5 §, marrask. 22 p. 6 § ja jouluk. 6 p. 2 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 8 § ja syysk. 13 p. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 9 §, toukok. 26 p. 15 §, lokak. 25 p. 2 § ja jouluk. 6 p. 3 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 13 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 17 § ja syysk. 13 p. 14 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 11 § ja maalisk. 15 p. 16 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 5 §, huhtik. 26 p. 7—9 § ja kesäk. 7 p. 6 §. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 5 §.

uksessa paloviinan tukkukaupan harjoittamislupaa¹⁾ tarkoittavasta hakemuksesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle myöntänyt²⁾ yksinoikeuden kaupungissa edelleen kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän vuonna 1912 välisenä aikana vähittäin myydä sekä koti- että ulkomaisia väkiviinajuomia ja oikeuttanut yhtiön määrätystä, yhtiölle suoritetusta maksusta yksityisille kauppiaille tahi yhtiöille luovuttamaan oikeuden ulkomaisten väkiviinajuomien vähittäismyyntiin sekä yhtiö oli maistraattiin antanut 29 hakemusta tuollaisen oikeuden saamisesta mainitaksi ajaksi ja v. t. poliisimestarin lausunto hakemuksista oli hankittu, pyysi maistraatti kirjelmässä maaliskuun 23 päivästä kaupunginvaltuustonkin lausuntoa asiasta.

Lausunto väkiviinajuomien vähittäismyyntioikeutta tar koittavista hakemuksista.

Kaupunginvaltuuston väkiviina- ja mallasjuoma-asiain valmistelua varten asetetun erikoisvaliokunnan annettua mietinnön³⁾ asiasta päätti⁴⁾ valtuusto puoltaa myöntymistä edellä mainittuihin hakemuksiin, yhteen hakemukseen kuitenkin valtuuston panemin erikoisehdoin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle luovuttanut²⁾ yksinoikeuden edelleen kesäkuun 1 päivästä 1910 samaan päivään vuonna 1912 täällä anniskella väkiviinajuomia ja oikeuttanut yhtiön määrätystä, yhtiölle suoritetusta maksusta hotellien, ravintolain tahi konditoriaain haltijoille luovuttamaan osan yhtiön saamista anniskeluosakeuksista sekä yhtiö oli maistraattiin lähettänyt 56 hakemusta mainitun oikeuden luovuttamisesta puheenalaiseksi ajaksi ja v. t. poliisimestarin lausunto hakemuksista oli hankittu, pyysi maistraatti kirjelmässä huhtikuun 2 päivästä kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta.

Lausuntoja väkiviinajuomien anniskeluosakeuksia tar koittavista hakemuksista.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön⁵⁾ päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti puoltaa myöntymistä 54:ään puheenalaisista hakemuksista, kolmeen kuitenkin erityisin ehdoin, mutta sitä vastoin antaa epäävän lausunnon kahdesta hakemuksesta.

Yhdessä tapauksessa puolsi kaupunginvaltuusto myönnyttäväksi hakemukseen saada matkustajahöyrylaivalla matkustajille aterian yhteydessä anniskella väkiviinajuomia sekä miedompia juovutus- ja mallasjuomia⁷⁾.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 12 ja 13 § sekä syysk. 13 p. 17 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 139 ja seur. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 33 §.

väkiiviinajuomain anniskeluoikeuden siirtoa tarkoittavasta hakemuksesta 1).

Lausunto väki-
viinajuomain
anniskeluoi-
keuden epä-
ämisen johdosta
tehdyistä vali-
tuksesta.

Yhdessä tapauksessa vaati kaupunginvaltuusto hyljättäväksi valitusta, joka oli tehty läänin kuvernöörin antamasta päätöksestä väkiiviinajuomain anniskeluoikeuden epäämistä koskevassa asiassa 2).

Lausuntoja
mallasjuomain
vähittäismyy-
ntioikeutta
tarkoittavista
hakemuksista.

Mallasjuomain vähittäismyyntilupaa tarkoittavista hakemuksista antoi kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa puoltavan 3) ja 1 tapauksessa epäävän 4) lausunnon, minkä ohessa valtuusto 8 tapauksessa puolsi 5) ja 2 tapauksessa ehdotti evättäväksi 6) myöntymistä toiselle henkilölle tahi toiselle yhtiölle myönnetyn tuollaisen oikeuden siirtoa tarkoittaviin hakemuksiin.

Selitys mallas-
juomain annis-
keluoikeuksien
luovutusta
koskevasta
kaupungin-
valtuuston
päättöksestä
tehdyin valituk-
sen johdosta.

Vaadituksi selitykseksi valituksen johdosta, jonka kirkkoherra J. Engström y. m. olivat tehneet kaupunginvaltuuston kokouksessaan marraskuun 9 päivänä 1909 tekemästä päätöksestä 7) luovuttaa Helsingin anniskeluosakeyhtiölle enintään kahdet oikeudet anniskella mallasjuomia XI kaupunginosassa, päätti 8) valtuusto, erikoisen väkiiviina- ja mallasjuoma-asiain valmisteluvaliokunnan annettua lausunnon asiasta, valiokunnan ehdotuksen mukaisesti huomauttaa, että valtuusto ainoastaan oli antanut lausunnon edellä mainitusta asiasta, jonka maistraatti oli lopullisesti ratkaissut, sekä viitata valtuuston asiakirjoissa n:o 41 vuodelta 1909 olevaan perusteluun, jonka nojalla valtuusto oli erimielisyydettä tehnyt puheenalaisen päätöksensä.

Evättyjä esi-
tyksiä mallas-
juomain annis-
keluoikeuksien
luovutusta
koskevan kau-
punginvaltuus-
ton päätöksen
muuttamisesta.

Neljä raittiusyhdistys Koiton, Sörnäsin suomalaisen seurakunnan vanhimpain sekä Kallion suomalaisen seuran ja Kansallisen raittiusliiton kaupunginvaltuustolle tekemää esitystä valtuuston edellä mainitun marraskuun 9 päivänä 1909 tekemän päätöksen muuttamisesta jätti valtuusto huomioon ottamatta 8).

Toivomus
mallasjuomain
anniskeluoi-
keuksien käyttä-
miseen nähden.

Sen johdosta että noin 11,000 henkilön allekirjoittamassa, kaupunginvaltuustolle annetussa adressissa oli anottu ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että niitä kahta oikeutta anniskella mallasjuomia XI kaupunginosassa, mitkä maistraatti, kaupunginvaltuustoa kuultuaan 7), oli myöntänyt Helsingin anniskeluosakeyhtiölle, ei käytettäisi, sekä Sörnäsin ruotsalaisen seurakunnan kirkkoneuvosto ja seurakunnan vanhimmat, Sörnäsin Arbetets vänner seura

1) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 7 § ja marrask. 8 p. 6 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 13 §. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 6 § ja marrask. 22 p. 7 §. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 7 §. — 5) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 6 §, huhtik. 26 p. 10 §, kesäk. 7 p. 8 §, kesäk. 14 p. 5 §, syysk. 13 p. 15 ja 16 §, marrask. 8 p. 7 § ja marrask. 22 p. 9 §. — 6) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 8 § ja jouluk. 6 p. 6 §. — 7) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 140 ja 141. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 10 §.

ynnä eräät Kallion ja Sörnäsän talonomistajat olivat tehneet esityksiä samasta asiasta, päätti ¹⁾ valtuusto lausua anniskeluosakeyhtiölle toivomuksen, että yhtiö, katsoen mainittua anniskelua vastaan nousseeseen yleiseen mielipiteeseen, ei käyttäisi yhtiölle luovutettuja anniskeluosakeyhtiöitä.

Kirjelmissä helmikuun 2 ja 10 päivältä oli maistraatti, oheen pannen v. t. poliisimestarin lausunnot, kaupunginvaltuustolta anonut lausuntoa ei ainoastaan 39 hakemuksesta saada täällä anniskella mallasjuomia kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän vuonna 1912 välisenä aikana, vaan myös Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan maistraattiin antamasta hakemuksesta saada mainituksi kaksivuotiskaudeksi yksinoikeus tuollaiseen anniskelemiseen.

Asianomaisen valiokunnan annettua mietinnön ²⁾ asiasta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa evättäväksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan hakemusta sekä muihin edellä mainittuihin hakemuksiin nähden puoltaa myönnettäväksi 30:een, kolmeen nähden kuitenkin erityisin valtuuston panemin ehdoin, ehdottaa evättäväksi 8 sekä olla antamatta ensinkään lausuntoa yhdestä maistraatissa sillä välin peruutetusta hakemuksesta.

Sitä paitsi antoi kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon 1 tapauksessa hakemuksesta saada toiseen paikkaan muuttaa myönnetty mallasjuomain anniskelu ⁴⁾ ja lisäksi 1 tapauksessa hakemuksesta saada oikeus tuollaiseen anniskelemiseen ⁵⁾.

Erinäisissä kirjelmissä oli maistraatti valtuustolle lähettänyt 55 hakemusta saada lupa vähittäin myydä viinejä ja muita miedompia juovutusjuomia kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän 1912 välisenä aikana sekä v. t. poliisimestarin näistä hakemuksista antaman lausunnon ja pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta.

Asianomaisen valiokunnan annettua mietinnön ⁶⁾ asiasta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, puoltaa myöntymistä 43:een edellä mainituista hakemuksista, kahteen kuitenkin erityisin valtuuston panemin ehdoin, mutta sitä vastoin ehdottaa evättäväksi 12 hakemusta.

Niinikään puolsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto kahdessa ja ehdotti evättäväksi ⁸⁾ 3 tapauksessa vastamainitun laatuista oikeutta tarkoittavia hakemuksia sekä antoi 5 tapauksessa puoltavan ⁹⁾ ja 2

Lausuntoja mallasjuomain anniskeluosakeyhtiöitä tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeutta tarkoittavista hakemuksista.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 11 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 6 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 9 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 9 §, toukok. 26 p. 9 § ja marrask. 22 p. 10 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 6 §, toukok. 26 p. 10 ja 11 §, syysk. 13 p. 18 § ja marrask. 22 p. 11 §.

tapauksessa epäävän¹⁾ lausunnon toiselle henkilölle myönnetyn tuollaisen oikeuden siirtoa tarkoittavista hakemuksista.

Lausunto viinien y. m. anniskeluoikeutta tarkoittavasta hakemuksesta.

Lausunto mallasjuomain vähittäismyyntin järjestämisasiasta.

Yhdessä tapauksessa kaupunginvaltuusto osaltaan puolsi myöntymistä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain anniskelulupaa tarkoittavaan hakemukseen²⁾.

Kirjelmässä lokakuun 22 päivältä oli maistraatti, koska se kahden vuoden aika, joksi maistraatti oli myöntänyt oikeuksia panimon ulkopuolella noudatettavaksi myydä mallasjuomia, kesäkuun 1 päivänä 1911 menisi umpeen, pyytänyt kaupunginvaltuustoa maistraattiin antamaan lausunnon, montako tuollaista oikeutta ensintulevaksi kaksivuotiskaudeksi olisi annettava sekä missä osissa kaupunkia tuollaisia myyntipaikkoja ei saisi olla, minkä ohessa maistraatti oli lähettänyt v. t. poliisimestarin asiasta antaman lausunnon.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön³⁾, päätti⁴⁾ valtuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti puolestaan mallasjuomain vähittäismyyntiin nähden kesäkuun 1 päivän 1911 ja saman päivän vuonna 1913 välisenä aikana:

että tällaisia vähittäismyyntioikeuksia on lukuaan oleva enintään 100, niihin luettuina panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet; sekä

että mallasjuomain myyntiä ei saa harjoittaa:

a) VI, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV ja XV kaupunginosassa;
b) I kaupunginosassa sillä alueella, jota lännessä ja etelässä rajoittavat Unionin- ja Elisabetinkatu, mutta kyllä näiden katujen varsilla;

c) sillä IV ja V kaupunginosan alueella, joka sijaitsee länsi- ja pohjoispuolella sitä murtoviivaa, jonka muodostavat Albertinkatu, Eerikinkatu ja Fredrikinkatu Kampinkadulle asti, mutta kyllä sanottujen katujen puheena olevien osain varsilla;

d) VII kaupunginosassa, lukuunottamatta Kasarminkadun sekä Kasarminkadun ja Saunakadun välillä olevan Vuorimieskadun vie-reisiä taloja; sekä

e) sillä kaupungin alueella, jota tuohon aikaan ei ollut otettu kaupunginasemakaavaan.

Jäsenten vaali budjettivaliokuntaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto 1909 vuoden rahasääntöä käsitellessään oli päättänyt kunkin vuoden alussa asettaa kaupungin seuraavanvuotista meno- ja tulosäännön ehdotusta tarkastavan valiokuntansa, valitsi⁵⁾ valtuusto jäseniksi mainittuun valiokuntaan vuodeksi 1910 herrat Aschanin, Tallbergin, Alfthanin, Kihl-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 12 § ja jouluk. 6 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 18 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 60. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 21 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 24 §.

manin, Almqvistin, F. von Wrightin ja af Forselleksen sekä heidän varamiehikseen herrat Zilliacuksen ja Brofeldtin.

Kirjelmässä huhtikuun 1 päivältä ilmoitti vastamainittu valio-kunta valinneensa puheenjohtajakseen herra Alfthanin sekä jaka-neensa jäsentensä ja varajäsentensä kesken meno- ja tulosäännön eri pääluokat, niinkuin ennenkin oli ollut tapana. Samalla valio-kunta esitti, että valtuusto käskisi kaupungin eri laitosten ja viran-omaisten toimihenkilöiden pitää asianomaisten valiokunnan jäsenten saatavina kaikki näiden ehkä tarvitsemat tiedot. Valtuusto myöntyi esitykseen 1).

Budjettivalio-kunnan ilmoi-tus ja esitys.

Jäseneksi siihen erikoisvaliokuntaan, jolle kaupunginvaltuusto oli päättänyt antaa tehtäväksi, valiokunnan selvitettyä kysymyksen, käykö täällä verottaminen rajakkaiskuntiin syntyneissä huvilasiirto-loissa asuvia henkilöjä, valtuustolle ehdottaa toimenpiteitä, joiden avulla kaupungin oikeuden tässä kohden kävisi varteen ottaminen, valitsi 2) valtuusto herrat Renvallin ja Heimbürgerin sekä hovi-oikeudenneuvos K. Söderholmin.

Valiokunnan asettaminen käsittelemään kaupungin viereisissä huvilasiirto-loissa asuvain henkilöjen kunnallisvero-tuskysymystä.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi vuodeksi 1910 valitsi 3) kaupunginvaltuusto herrat Häggmanin ja Wiggin sekä pörssivälittäjä A. Grönbergin ja kauppias A. E. Sundströmin ynnä näiden varamiehiksi professori U. Albrechtin ja konttorin-johtaja K. E. Grönlundin.

Kaupungin irtaimen omai-suuden katsas-tusmiesten vaali.

Kansankirjaston kirjavaraston katsastusmiehiksi valitsi 4) kau-punginvaltuusto kirjastonamanuenssit Hj. Lenningin ja E. Hassel-blattin.

Kansankirjas-ton kirjavaras-ton katsastus-miesten vaali.

Tehdystä hakemuksesta vapautti 5) kaupunginvaltuusto herra Nyströmin kaupunginvaltuusmiestoimesta sekä päätti maistraatilta pyytää tämän johdosta tarpeellista täytevaalia toimitettavaksi.

Vapautus kau-punginvaltuus-miestoimesta ja toisen val-tuusmiehen vaali.

Sittemmin ilmoitti 6) maistraatti kirjelmässä helmikuun 28 päivältä, että mainittuna päivänä toimitetussa vaalissa oli kaupun-ginvaltuusmieheksi herra Nyströmin sijaan valittu herra H. Lind-berg.

Niinikään vapautti 7) kaupunginvaltuusto tehdystä hakemuk-sesta herra Brofeldtin olemasta valtuusmiehenä 1911 vuoden alusta lukien.

Vapautus kau-punginvaltuus-miestoimesta.

Tehdystä hakemuksesta vapautti 8) kaupunginvaltuusto insi-nööri G. Zittingin olemasta rahatoimikamarin jäsenenä, ja valittiin 9) hänen sijaansa jäseneksi varatuomari A. Ärt.

Vapautus raha-toimikamarin jäsenyydestä ja toisen jäse-nen vaali.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 30 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 33 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 4 §. — 4) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 41 §. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 1 §. — 6) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 1 §. — 7) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 33 §. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 32 §. — 9) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 23 §.

- Jäsenten vaali kaupungin yleisten töiden hallitukseen. Jäseniksi vastikään perustettuun ¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukseen valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan arkkitehti A. Lindgrenin, insinööri K. Appelbergin ja kauppias J. Tallbergin sekä varajäseniksi konsuli K. Stockmannin ja insinööri C. Enckellin.
- Taksoitusvalmistelukunnan jäsenten vaali. Jäseniksi hiljattain perustettuun ³⁾ taksoitusvalmistelukuntaan valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto protokollasihteerin B. Wasastjernan ja apteekkari E. Stigzeliuksen.
- Vapautus muinaismuistolautakunnan jäsenyydestä ja toisen jäsenen vaali. Tehdystä hakemuksesta vapautti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto herra Nyströmin olemasta muinaismuistolautakunnan jäsenenä ja valitsi ⁶⁾ hänen sijaansa jäseneksi arkkitehti M. Schjerfbeckin.
- Vapautus kaupungin asemakaava-toimikunnan puheenjohtajan toimesta ja uuden puheenjohtajan vaali. Niinikään vapautti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto tehdystä hakemuksesta herra Nyströmin kaupungin asemakaava-toimikunnan puheenjohtajan toimesta sekä valitsi ⁷⁾ hänen sijaansa puheenjohtajaksi arkkitehti A. Lindgrenin.
- Vapautus satamarakennusvaltuuskunnan jäsenyydestä ja toisen jäsenen vaali. Samaten vapautettiin ⁵⁾ herra Nyström pyynnöstään olemasta satamarakennusvaltuuskunnan jäsenenä ja valittiin ⁶⁾ hänen sijaansa jäseneksi konsuli K. Stockmann.
- Kansakoulujohtokunnan jäsenten vaali. Jäseniksi kansakoulujohtokuntaan kolmeksi vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1910 lukien, valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto professori A. G. Wallensköldin ja arkkitehti W. Aspelinin.
- Jäsenten vaali kaupungin kansakoulu- ja neuvostoihin. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli valitsijamiehiksi kaupungin kansakoulu- ja neuvostojen jäseniä lukuvuodeksi 1910—11 valitsemaan valinnut ⁹⁾ herrat Cygnæuksen, Arvid Nybergin, Wiggin, Groundstroemin ja Krogiuksen sekä valitsijamiehet olivat valtuustolle antaneet mainittuun tehtävään valitsemaansa henkilöiden luettelon, päätti ¹⁰⁾ valtuusto lähettää sanotun luettelon kansakoulujohtokunnalle.
- Toimikuntain asettaminen korkeampia työväenopetus-kursseja varten. Sen johdosta että työväenasiain lautakunta oli kirjelmässä tammikuun 14 ja joulukuun 1 päivältä tehnyt esityksiä tarpeellisen määräyksen antamisesta ruotsin- ja suomenkielisten korkeampain työväenopetuskurssien toimikuntain asettamisesta vuosiksi 1910 ja 1911, päätti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto mainitussa kohden noudatettavaksi aikaisempaa menettelyä ¹²⁾, minkä ohessa valtuusto valitsi ruotsinkielisten kurssien toimikunnan puheenjohtajaksi filosofian-tohtori J. M. Granitin ja suomenkielisten kurssien toimikunnan puheenjohtajaksi ylimäär. professorin K. Grotenfeltin.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 162 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 3 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 86 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 13 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 1 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 25 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 26 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 20 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 32 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 24 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 21 § ja jouluk. 13 p. 13 §. — ¹²⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 117 ja 118.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1910 vuoden tilejä tarkastamaan valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto herra A. F. Lindbergin ja professori E. Nordströmin.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun tilintarkastajain vaali.

Suomen liikemiesten kauppaopiston johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta että valtuusto mainittuun kauppaopistoon järjestetyn kauppakorkeakouluosaston sääntöjen mukaisesti valitsisi yhden jäsenen sanotun osaston johtokuntaan, päätti ²⁾ valtuusto antaa ent. senaattorin O. Stenrothin tehtäväksi toimia kolme vuotta valtuuston valitsemana jäsenenä mainitussa johtokunnassa, ja tuli johtokunnan sanotun ajanjakson kuluttua valtuustolle tehdä esitys uuden vaalin toimittamisesta puheenaista tarkoitusta varten.

Suomen liikemiesten kauppaopiston kauppakorkeakouluosaston johtokunnan jäsenen vaali.

Osakeyhtiö Helsingin filharmonisen seuran johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta että valittaisiin sopiva henkilö valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti tarkastamaan seuran taloudenhoitoa ja kirjanpitoa, erikoisesti silmällä pitäen valtuuston seuran soittokunnalle myöntämän vuosiapurahan käyttämistä, päätti ⁴⁾ valtuusto antaa mainitun toimen herra Krogiuksen tehtäväksi.

Henkilön valitseminen tarkastamaan Helsingin filharmonisen seuran tilejä.

Hiljattain perustettuun ⁵⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto puheenjohtajaksi kauppaneuvos Hj. Schildtin, jäseneksi filosofianmaisteri A. E. Alfthanin sekä varajäseniksi insinööri F. Rosbergin ja pankinjohtaja H. Hertzbergin.

Jäsenten vaali kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen.

Jäseniksi Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan tammikuun 2 ja 3 päivänä 1911 toimitettavaa eduskuntavaalia varten valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto herra Groundstroemin ja filosofiantohtori R. Furuhjelmin sekä varajäseneksi filosofianmaisteri A. E. Lehdon.

Jäsenten vaali Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan.

Jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka tuli valmistella väkiviinaja mallasjuomain sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntiä koskevia asioita, valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lundqvistin, Polónin, Lasseniuksen, Salingren ja Lindelöfin.

Valiokunnan valitseminen väkiviinaja mallasjuomain y. m. myyntiä koskevia asioita valmistelemaan.

Niinikään valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden tilejä tarkastamaan kaupunginkasööri S. Ehrstedtin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan vaali.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka oli annettava ehdotus Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi, valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto herrat Heikelin, Rosenqvistin, V. von Wrightin, Pesosen ja Ramsayn.

Voittovarainvaliokunnan jäsenten vaali.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 3 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 83. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 32 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 179 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 3 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 26 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 4 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 34 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 9 §.

Jäsenten vaali väen- ja asuntolaskun keskuskomiteaan.

Kaupungissa joulukuun 7 päivänä toimitettavaa väen- ja asuntolaskua varten asetettavaan keskuskomiteaan valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan jäseniksi 49 ja varajäseniksi 7 henkilöä, minkä ohessa valtuusto päätti että, jos jäsenistä tahi varajäsenistä niin monta estyisi täyttämästä heille annettua tehtävää, että komiteaa tästä syystä olisi täydennettävä lisävoimilla tahi komitean jäsenlukua muusta syystä täytyisi lisätä, komitea itse saisi toimittaa tuollaisen täydennyksen.

Valiokunnan valitseminen kiinteistö- ja rakennuslaskua toimittamaan.

Jäseniksi täällä marraskuun 16 päivänä toimitettavaa kiinteistö- ja rakennuslaskua varten asetettuun valiokuntaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto herra Groundstroemin, filosofianmaisteri C. G. Estlanderin, varatuomari A. Ärtin sekä filosofianmaisterit H. Dalströmin ja O. H. Hedlundin.

Valiokunnan valitseminen jakamaan apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta.

Niinikään valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi valiokuntaan, jonka oli jaettava apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, herrat A. F. Lindbergin, Pesosen, Wiggin, Groundstroemin ja V. von Wrightin.

Kaupungin lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalit.

Puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin lautakuntiin ja hallituksiin niiden henkilöjen sijaan, jotka 1910 vuoden päättyessä olivat erovuoroiset tai anoneet vapautusta heille annetuista puheenalaisista tehtävistä, valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi tod. valtioneuvoksen A. Gripenbergin, varapuheenjohtajaksi protokollasihteeri B. Wasastjernan, jäseneksi ent. pormestarin L. Cajanderin sekä varajäseniksi kamarineuvos N. B. A. Grotenfeltin, yli-insinööri, filosofiantohtori K. R. von Willebrandin ja insinööri H. Liliuksen;

holhouslautakuntaan: jäseneksi lakitieteentohtori A. W. Gadolinin;

työväenasiain lautakuntaan: jäseniksi professori U. Lindelöfin ja johtaja E. W. Walldénin sekä varajäseniksi johtaja W. A. Lavoniuksen ja insinööri J. Reuterin;

kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalon ja hänen varamieheksensä toimittaja E. Erkon sekä jäseniksi tehtailija K. A. Wiggin ja muurari K. A. Pastellin ynnä varajäseniksi tehtailija A. Malmin ja maalari A. Caseliuksen;

kasvatustalokuntaan: jäseniksi vapaaherratar A. af Schulténin, protokollasihteeri O. Zittingin ja lääketieteellisensiaatin, vapaaherra E. Cederereutzin, viimeksi mainitun 1911 vuoden loppuun;

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 34 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 25 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 2 § ja jouluk. 30 p. 6 §.

sovintolautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, oikeusraatimies W. F. Heimbürgerin ja lakitieteentohtori K. Ignatiuksen sekä varajäseniksi pankinjohtaja C. Cronstedtin ja varatuomari K. Sundmanin;

palotoimikuntaan: jäseniksi insinööri H. Catanin ja arkkitehti G. Estlanderin sekä varajäseniksi filosofianmaisteri V. Forsiuksen ja johtaja J. Rundqvistin;

terveydenhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi professori O. Heikelin;

vaiivaishoitohallitukseen: puheenjohtajaksi ent. pormestarin B. Schaumanin, jäseniksi pastori E. Murénin, kultaseppä Hj. Fagerroosin, prokuristi C. F. Fagerholmin ja laamanni T. J. Boismanin, viimeksi mainitun 1911 vuoden loppuun, sekä varajäseniksi vapaa-herratar A. af Schulténin, varatuomari L. Collanin ja kenraalimajuri H. Åkermanin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi insinööri J. Reuterin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi insinööri J. Reuterin sekä varajäseniksi insinöörit O. Lönnrotin ja K. Södermanin;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi tod. valtioneuvoksen F. Saltzmanin, insinööri J. Reuterin ja rouva H. Schildtin sekä varajäseniksi neidit M. von Troilin ja V. Hjeltin ynnä arkkitehti H. Lindbergin;

Helsingin kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseneksi lehtori H. Bergrothin ja varajäseneksi professori Y. Hirnin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi yliopettaja G. Boreniuksen ja pastori E. Murénin; sekä

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi everstiluutnantti G. E. M. af Enehjelmin, jäseneksi turkkuri A. Lundqvistin sekä varajäseniksi ylikassanhoitajan, vapaaherra L. Hisinger-Jägerskiöldin ja alikapteeni M. Tamelanderin.
